

Jó Pajtás

2018. V. 3.

72. évf., 15. szám

Harmincharmadszor is Szólj, síp, szólj!

Fotó: Dávid Csilla

*Barátságban
a művészetekkel*

*A vasárnap
az édesanyáké*

*Aranycitera
a jövő szombat*

*Szívvel-lélekkel
varrt ruhák*

Ára 50 dinár

A két Miaszösz

Még harmadikosak voltunk, amikor a Miaszösz műhely és az Író Cimborák csoport egy pályázatot hirdetett. Az volt a feladat, hogy küldjünk olyan mesecímeket, amiket mi találtunk ki. A kiválasztott címek alapján az Író Cimborák csoport tagjai írnak meséket, s a mese főszereplőit a Miaszösz báb-készítője megvarrja.

A fafaragó medvebocs

Már-már elfeledtük e pályázatot, mikor megtudtuk, hogy az osztályból 5 címet választottak ki. Az interneten mindig néztük, hogy

A zöld fülű macska

kié, hiszen mindenki izgult. Az egyik az enyém lett. Egy hét után megláttuk Lára meséjét. Szinte rögtön utána Emilijét és nemsokára Valentinát is. Mindenki két-két címet írt, és én olyan szerencsés voltam, hogy mindkettőt kiválasztották. Az én címeim: „A zöld fülű macska”, illetve „A fafaragó medvebocs” voltak.

A szerencsés „címadó”, Szakáll Hargita nemcsak díjat, hanem őszinte ölelést is kapott

Egy hónap várakozás után megkaptuk, hogy hol lesz a díjkiosztó. Sajnos, csak én tudtam elmenni. A díjkiosztót a budapesti Két eger könyvesboltban tartották, ahol elmondták a mese címét, a címadót és a mese íróját. Miután felolvastak pár mesét, a **Mínusz 1** trió zenélt. A vendégek **Döbrentey Ildikó** és **Levente Péter** írók voltak. A címadók a műsor végén megkapták a szöszöket.

Köszönöm **Miklya-Luzsányi Mónikának** és **Kiss Lehelnek** a csodálatos meséket, amit a címeim alapján írtak, **Levente Dorkának** pedig a Macska- és Medveszöszöket és **Majoros Nórának** ezt a jól megszervezett eseményt.

Szakáll Hargita,

4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Nagyálmos Ildikó

Anya, hol...

Anya, hol van a kabátom?

Ne mondd, hogy ott,

mert nem látom.

Anya, hol van a fél cipőm?

Megkeresni már nincs időm.

Anya, hol van a rajzfüzet?

Aki eltette, megfizet!

Anya, hol van a zöld zokni?

A sárgát nem lehet megszokni!

Anya, te látod a dolgokat?

Vagy te dugod el a holmimat?

Édesanya gyermekeivel – Kujundzsity Tifani, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Jeles napok sorakoznak

Május 6-a a hónap első vasárnapja lesz, amikor hagyományosan az édesanyákat köszöntjük. Tegyétek meg ezúttal is! Mai számunkban ajándékotlaltal is szolgálok. Az **anyák napja** világszerte ünnepelt nap, különböző országokban más és más napokon ünneplik. Magyar nyelvterületen május első vasárnapja az anyáké.

Május 9-e a **fasizmus feletti győzelem** napja, de **Európa-napot** is ülnék az ókontinensen ezen a napon. Ez tehát az Európai Unió ünnepe, az európai integráció napja.

Az Európai Unió (EU) egy (egyelőre) 28 tagállamból álló gazdasági és politikai unió. A szervezetet 1993. november 1-jei hatállyal hozták létre. Az Európai Unió gyökerei a hat állam által 1951-ben létrehozott Európai Szén- és Acélközösségig, illetve az 1957-es Római szerződésig nyúlnak vissza. Azóta területileg jelentősen kibővült, és intézményeinek hatáskörét is fokozatosan kiterjesztették. 2016-ban az Egyesült Királyság a kilépés mellett döntött, a „Brexit”-tárgyalások még tartanak. Szerbia nem tagja az uniónak, de arra törekszik, hogy minél előbb teljesítse a belépési feltételeket.

Május 10-e a **madarak és fák napja** Magyarországon. A madarak és fák napjának célja, hogy különböző megemlékezésekkel, rendezvényekkel a társadalom, különösen az ifjúság természetvédelem iránti

elkötelezettségét kialakítsa, elmélyítse. Időpontja a hatályos természetvédelmi törvény szerint minden év május 10-e. A hagyomány immáron több mint százéves. Megszervezésének közvetlen előzménye a hasznos madarak védelme érdekében 1902-ben kötött párizsi egyezmény, mely után Chernel István ornitológus még abban az évben megszervezte az első madarak és fák napját, amiről azóta is megemlékezünk.

ANYÁK NAPJÁRA

Lehet, verssel köszöntöm, lehet, képeslappal, de rá figyelek

Asoha nem múló szeretet, a gondoskodás – ez az, ami minden édesanyát különlegessé tesz saját csemetéje szemében, még akkor is, ha néha szigorú velünk, vagy leszid minket. Mert anya csak egy van, s nincs olyan gyermek, aki ne azt mondaná, hogy az övé a legjobb, legszebb, legokosabb anyuka a világon. Május első vasárnapja az ő napjuk, amikor őket köszöntjük egy puszival, egy öleléssel, egy rajzzal, vagy egy szál virággal, s neki ez az egyszerű figyelmesség drágább minden kincsnél.

Az óbecsei Zdravko Gložanski iskolában **Börcsők Margarita** pszichológus tanítványai, az ötödikes **Lasztovics Bence**, **Kerepes Dóra** és **Berta Tamara**, a hatodikos **Kerepes Roland** és **Kolenák Orsolya**, a hetedikos **Balog Teodóra** és **Tölgyesi Szintia** saját édesanyjukról mesélnek most nektek, s azt is elmondják, ők mivel kedveskednek neki anyák napja alkalmából.

– Nagyon szeretem az anyukámat – mondja Bence. – Ő a legjobb anyuka a világon. Nem szigorú, elnézi, ha rosszat teszek, sokszor együtt érez velem. Ő a legszebb a világon. Ha megyünk valahova, szépen, divatosan fölöltözik, hosszú, barna haját simára fésüli. Tavaly a tanító néni segítségével üvegből színes vázát varázsoltunk, úgy, hogy színes fonállal körülragasztottuk... Idén képeslappal köszöntöm majd.

Dóra is csak jókat tud mondani az édesanyjáról, aki még főzni is megtanította.

– Nagyon jó a viszony köztünk – meséli –, mindent meg lehet vele beszélni. Segít a házi feladat elkészítésében, ha nem értek valamit, szívesen megmagyarázza. Megtanított főzni. Mire hazaér a munkából, sokszor kész ebéddel várom. Tudok főzni levest, sütök húst, krumpolit... takarítani is szoktam. Sokszor megdicsér. Tavaly én is olyan saját készítésű, díszes vázát adtam anyák napján, amit a tanító nénivel készítettünk. Megörült neki, megölelt, megpuaszolt.

Tamara anyukája a legcsinosabb a világon.

– Ami a legfontosabb, hogy kedves és megértő. Általában jóban vagyunk, de ha csúnyán beszélnek, azt nem szereti. Ilyenkor még a sarokba is állít. Nem sokáig tart a harag, hamar kibékülünk. A rossz osztályzataimnak nem örül, ilyenkor megbüntet. Nem telefonozhatok. A jó jegyeknek viszont nagyon örül, ilyenkor mindent megenged. Negyedikben én is olyan díszvázát ajándékoztam, ami a tanító nénivel készítettünk. Egy szál rózsza is került bele.

Roland anyukája is elnéző is tud lenni, ha néha rossz jegyet visz haza.

– Az én anyukám jószívű, sok mindent megenged. Elnézi, ha néha rosszabb jegyet vi-

Beszélgetőársaink Börcsők Margarita pszichológussal

szek haza, de tegnap is ötöst kaptam magyarból, s ennek nagyon örült. Nagyon csinos, ha megyünk valahova divatos ruhát hord. Tavaly én is egy szál rózsával köszöntöttem anyák napján.

Orsolya anyukája sem örül a rossz jegyeknek.

– Pedig nem vagyok rossz tanuló, félévkor 4,45 volt az átlagom. Ha rosszabb jegyet kapok, megdorgál. Különböen kedves és megértő. Mindig a jóra oktat, s arra biztat, hogy jó tanuló legyek. Mindig együtt megyünk vásárolni, s mindig divatos holmikat vesz. Legutóbb is szerettem volna egy tabletet, hát megvette. Együtt megyünk a cukrászdába, a Zserbóba, ilyenkor divatosan öltözködik.

Teodóra is csak dicsérni tudja anyukáját.

– Anyukám diák korában nagyon szépen szavalt, díjat nyert nemcsak itthon, hanem Magyarországon is, s minket is arra tanít, hogy szeressük testvéreimmel a verseket. Ez sikerült is neki, mert mindig az egyéniségemnek megfelelő verset talált, s többször díjat is kaptam a szavalóversenyen. Legutóbb szerb nyelven szavaltam a tolerancia-napi szavalóversenyen, s első lettem! Most is készülök az anyák napi szavalóversenyre. Lehet, képeslappal lepem

meg, de lehet, hogy elszavalok egy édesanyáról szóló verest.

Szintia is mindent megbeszél az édesanyjával.

– Anyukám szép, nagyon kedves, vicces, sokat szoktunk beszélgetni az iskoláról, mindenről. Megértő. A fiúkkal kapcsolatban is tanácsot ad, hogy gondoljam meg, kivel járok... Mindig meghallhatom, elfogadom a tanácsát, megbízom benne. Nem árulja el titkainkat. Rá mindig lehet számítani. Sokat segít nek, ugyanis kistestvérem született, és sok a dolga. Ha valamit vesz a kistestvéremnek, ugyanúgy engem is mindig meglep valamivel. Anyák napjára veszek egy képeslapot, s az interneten keresek valami szép, anyák napjára való idézetet, verset – foglalta össze terveit Szintia.

Még ma is őrzöm azt a képeslapot, amit régen a lányomtól kaptam. Ez a Szabó Magda idézet áll rajta:

„Anyámnak nem gyűjtöttem gyertyát.

A fényt nem lehet megvilágítani.”

Ez többet jelent nekem még ma is a legdrágább ajándéknál.

Koncz Erzsébet

Barátságban a művészetekkel

Mi érdekel igazán? – Néhány őszinte válasz az újvidéki Petőfi Sándor iskolából

Az utóbbi években a tanulók – mind a fiatal, mind az idősebb korosztály – körében a természet- és humán tudományok, a sport, valamint a művészetek iránti érdeklődés sajnálatos módon egyre csökken. A folyamatosan fejlődő, modern világban mintha mindez divatját múlta volna, manapság a szülők és gyermekek körében is az úgynevezett telefonos „applikációk” a menők.

A modern gyermek ebben találja az örömet, a szórakozást. Mára mindenki számára ismerős az a fogalom, hogy online. Míg régen táncházba, zeneiskolába vagy röplabdára jártak kikapcsolódni, ismerkedni a fiatalok, mára ezeket felváltotta a snapchat, a messenger, az instagram és a többi. Számos tanulmány készült a világháló használata, jó és rossz oldala kapcsán. Szinte közhely, hogy a XXI. század legnagyobb áldása és átkja is egyúttal, de erről talán majd máskor többet.

A Jó Pajtás útnak indult, hogy felkeresse azokat a diákokat, akik még most is baráti kapcsolatot ápolnak mind a művészetekkel, mind a sporttal. Kivétel ugyanis mindig akad. Ellátogattunk az újvidéki Petőfi Sándor Általános Iskolába is. A következőkben az ottani diákok mesélnek, első körben a hetedikesek.

– A művészetek közül a képzőművészet érdekel. Szeretek rajzolni. Leginkább tárgyakat, azaz csendéletet szoktam rajzolni, de nem áll tőlem távol a tájfestészet sem. Általában ceruzával rajzolok, de más eszközöket is használok, például zsírszínt, temperát stb. A rajztanárnő a kiváló munkákat elküldi versenyekre. Az elmúlt években több helyezést is elértem. Amire legbüszkébb vagyok, az egy különdíj. Nyereményül rajzfelszerelést kaptam, s a rajzomat kiállították – számolt be **Mohácsi Imre**.

– Engem az irodalom foglalkoztat leginkább. Szeretek szavalni. Mentorom, **Szatmári Melitta** készít fel a különböző szavalóversenyekre. Kedvelem a humoros és a szomorú verseket is. A prózaírók közül nagy kedvencem **Nógrádi Gábor**, a költők közül pedig **Terék Annát** kedvelem – számolt be **Gyülvézi Réka**.

Következő megállónk az 5. osztály, ahol már szó esik a sportról is.

– Birkózásra járok. Lassan már két éve foglalkozom ezzel a sporttal. Versenyen még nem voltam, kezdő vagyok, de hamarosan szeretnék menni. Leginkább azt élvezem az edzésen, hogy dobáljuk egymást. Erősnek kell lenni. Jó érzés legyőzni valakit. A technikák elsajátítása mellett jut idő szórakozásra is – mesélte **Trkulja Jovan**.

– Néptáncra járok óvodás korom óta. Nagyon szeretek táncolni és élvezem a csoport hangulatát. Szeretem a ruhámat, amiben táncolok. Kék színű és virágos minta van rajta. Járunk versenyekre és fellépésekre, ezeket nagyon szeretem. Sokat készültünk a SzóJ síp, szólj! népzenei vetélkedőre. Általában minden pénteken vannak próbák, hogy mindenki el tudjon menni, sokan vagyunk iskolások. A csoportokat általában madarakról nevezzük el, az enyémet Tengelicének hívják – mondta lelkesen **Gyülvézi Karolina**.

– Az Isidor Bajic zeneiskolába járok, már három éve. Harmonikán játszom. Előtte jártam zenei kisiskolába, ahol mindenfélét tanultunk, például dalolni, megismerkedtünk a kottával, és megismerkedtünk az alapokkal. Ma már kottából olvasok. A harmonika mellett tudok még zongorán játszani, egy kicsit gitározni, arra apukám tanított meg, de szeretnék dobolni is. Sok

helyen fellépünk a csoporttal. Szeretek zenélni, új dalokat tanulni. Azokat az internetről töltöm le, majd megtanulom. Kedvelem a klasszikus és a modern zenét is – számolt be **Vajda Uros**.

Karolina, Jovan és Uros

A 6/8 osztályban a színészkedésről hallhatunk.

– Az Újvidéki Színház Diákszínpadának tagja vagyok, a haladó csoportban színészkedem. Tavaly lettem a csoport tagja. Kedvelem a társaságot, jókat szórakozunk. Tisztelem a rendezőket, legfőképp Pongó Gábort. Legutóbb a Vérkeringők című darabot készítettük. A viccesebb darabok állnak legközelebb hozzám. Szeretem a próbafolyamatokat, mindig érdekesek. A próbák általában hétvégeken vannak, de fellépés előtt heti 3-4 alkalommal is próbálunk, suli mellett is. Néha fárasztó tud lenni, de akkor is nagyon élvezem – hallhattuk **Kovács Nemes Katától**.

Évről évre tartományi szinten meghirdetik a *Körülvesz bennünket az energia* nevű pályázatot, amely felhívja a diákok figyelmét arra, hogy fontos takarékoskodni az energiával. Az általános és középiskolások tavaly is makettel, multimediális prezentációval, fogalmazással, verssel vagy képzőművészeti alkotással pályáztak. Ily módon dolgozták fel az energia újrahasznosításának és az energia ésszerű felhasználásának a témáját, illetve maguk is elgondolkodtak a hulladékanyag újrahasznosításának fontosságáról.

Újvidéken, a tartományi kormány épületében megrendezett idei díjkiosztón a felnőttek arról beszéltek, hogy mivel kevés energia van, már gyermekkorban meg kell tanulni az energiát ésszerűen, takarékosan használni.

A nagykikindai Fejős Klára Általános Iskola diákjai az energia témájára verseket, fogalmazásokat írtak és rajzokat készítettek, valamint olyan városrész-makettel neveztek be, amelyen bemutatták, hogyan használják fel a házikóra szerelt napelemek a napenergiát. Sikeres egyéni munkájukért sokan jutalomban részesültek. A díjkiosztón kihírdették, hogy összesítve az ő iskolájuk a legsikeresebb. Radics Ignác igazgató nemcsak erre büszke, hanem arra is, hogy a tanulók a tanármentoraik irányításával több éve sikeresen szerepelnek ezen a pályázaton.

Novák Martin és Hajnal Blanka – Momić Violetta magyartanár női diákjai – a díjazott, tavaly írt fogalmazással és verssel járultak hozzá ahhoz, hogy iskolájuk a legjobb legyen a vajdasági iskolák mezőnyében. Földrajz-képzőművészeti szakos tanárnőjük Volas

Körülvesz az energia

Nagykikindai diákok nagy sikere

A nagykikindai Fejős Klára Általános Iskola diákokból, tanármentorokból és igazgatóból álló győztes csapata: Aleksandra Čazić Kiurski, Novák Martin, Hajnal Blanka, Pécsi Sági Viktória, Radics Ignác, Vojas Cibula Eleonóra, Momić Violetta, Radovan Miolski, valamint Sonja Psodorov és Petrovszki Tímea

Cibula Eleonóra. Két nagykikindai általános iskolában tanít, a Fejős Klarában és Szent Szávában. Kedveli a környezetvédelmet. Elmondta, hogy a témáról a tanármentorok minden évben beszélgetnek a tanulókkal, és felkészítik azokat, akik részt vesznek az irodalmi, képzőművészeti vagy műszaki pályázaton. Minden évben ismétlődik a téma, de Eleonóra tanár női irányításával a gyerekek

új technikával és másképp értelmezve készítik el a munkáikat képzőművészeti órán. A tanár nő büszke arra, hogy hat tanuló közül álló osztályának csoportmunkáját a díjkiosztáson a tartományi kormány épületének előcsarnokában megtekinthették a jelenlevők, és hogy mindkét iskola diákjaival nyert egy első és két második helyezést.

Kép és szöveg: Bozsoki Valéria

Mindig is nagy rajongója voltam a múzeumoknak. Valamilyen okból kifolyólag a természettudományi múzeumok tudtak leginkább lenyűgözni: a kristály- és lepkegyűjtemények, a régen kihalt állatok maradványai, múmiák, kitömött állatok. Az ír főváros természettudományi gyűjteményei is híresek, nem mindenhol látni kitömött zsiráfot, elefántot vagy a mennyezetre függesztett bálnacsontvázat. Ennek a helynek már a neve sem hétköznapi, ugyanis az emberek egymás között csak deadzoonak vagyis holt állatkertnek nevezik.

De ott vannak még a képtárak, modern és kortárs meg klasszikus festményekkel. Amelyekben az a legjobb, hogy mind ingyenesek, így bármikor újra és újra visszalátogathatsz a kedvenc festményedhez, és nem kell attól tartanod, hogy elveszneél a sok inger között, amely egyszerre ér. Ugyanígy ingyenesek a könyvtárak is, ahonnan kikölcsönözhetőek a klasszikus és a híres kortárs ír regények: Bram Stoker Drakulája, Jonathan Swift Gulliverje, John Boyne A csíkos pizsamás fiúja, vagy a talán legjelentősebb ír regény, az Ulysses. Utóbbit James Joyce írta, és egyetlen nap alatt, június 16-án játszódik Dublinban. Ennek emlékére szervezik meg a bloomsdayt minden évben,

ÍRORSZÁGBÓL SZERETETTEL

Kultúrkörkép

Írja: Herédi Károly

amelyre rengeteg programot szerveznek: 24 órás felolvasást, kosztümös felvonulást és pikniket. A bloomsday a regény főszereplőjéről, a magyar származású Leopold Bloomról kapta a nevét, ezért a magyar kultúrában is van egyfajta kultusza ennek a történetnek.

Mi mást lehet még Írországból csinálni? Például színházba is mehetsz, bár igen borsos áron

mérik a jegyet errefelé. Ami pedig számunkra furcsának tűnhet elsőre, hogy az előadás közben iszogatni is lehet. De ha csak sétálni akarsz a belvárosban, akkor is van mit nézni: minden sarkon utcazenész énekel, méghozzá nem is akárhogy, ha pedig megérintett a bohém világ szele, az ország legbohémabb városába, az óceán partján fekvő Galwayba is érdemes elutazni.

Diákszínjászó-találkozó Bácskossuthfalván

Diákszínjászó-találkozót tartottak a múlt héten Bácskossuthfalván, több mint száz általános iskolás részvételével. A színház nézőtere is megtelt gyerekekkel.

Ötödik alkalommal rendezték meg a diákszínjászó-találkozót az Id. Kovács Gyula Általános Iskolában. Tíz színjászó csoportot hívtak meg Vajdaságból. Olyanokat, akikkel a bácskossuthfalviak az év folyamán együttműködnek. A bácskossuthfalvi diákszínjászó-találkozó elsődleges célja nem a verseny, hanem a barátkozás – emelte ki **Crnkovity Gábor**, a szervező Id. Kovács Gyula Általános Iskola igazgatója.

Az előadásokban szereplő gyerekek közül sokan most kóstoltak bele először a színjátszásba. Ehhez képest rendkívül színvonalasra sikerültek a darabok, így értékelték a szervezők.

A bácskossuthfalvi ötödik diákszínjászó-találkozó

szakzsűrije a bácsgyulafalvi Petőfi Sándor Magyar Művelődési Egyesület **Akvarell** című előadását találta a legjobbnak **Vörös Imelda** rendezésében. Második lett a csantavéri Hunyadi János Általános Iskola diákjai által előadott **A jószívű farkas** című darab, **Nikolić Anton** felkészítésében. Harmadik díjat kapott a kispiai iskola **Csillagocskák** csoportja **A süket király** című produkciójáért, a gyerekeket **Ózsvár**

Edit és Kávai Bózsó Ildikó készítette fel. A zsűri különdíjjal jutalmazta a házigazda bácskossuthfalvi Idős Kovács Gyula Általános Iskola **Bombások** csoportjának **A csere** című előadását, **Tóth György Ibolya** felkészítésével.

Az ötödik diákszínjászó-találkozó Magyarország Emberi erőforrások Minisztériuma, a bácskossuthfalvi helyi közösség és a Moravicai Értelmiségi Fórum támogatásával valósult meg.

Milyen az élet a madáretetőn?

A hortobágyi Madárkórház Alapítvány által meghirdetett „Élet a madáretetőn” rajzpályázaton Kujundzity Tifani, a szabadkai J. J. Zmaj iskola negyedikes az alsósok korcsoportjában 1. helyezett lett. Az oklevél mellé ajándékutalványt kapott.

GME

Suliszínház-döntő május végén

Liskolánkban lezajlott a XVIII. Suliszínház Fesztivál elődöntője. A csantavéri Hunyadi János Általános Iskola, a horgosi Pöttöm színpad és a Palicsi Színjászó grunk versenyzett a döntőbe jutásért. A döntőt Oromhegyesen tartják május végén. A csantavéri csapat kapta a legjobb fiú szerepért járó díjat. A horgosi csapat főszereplője érdemelte ki a legjobb lány karakterért járó elismerést, a Palicsi Színjászó grunk pedig a szép magyar beszédért járó, valamint a rendezői díjat és a legjobb koreográfia díját is elnyerte. Iskolánk tanulói jutottak be a döntőbe! Szívből gratulálunk nekik!

Arnold Ildikó

Mesefelolvasás a könyvtárban

A Laza Kostić Kulturális Központ szervezésében a bácsgyulafalvi és a bezdáni könyvtárban a gyerekek számára mesefelolvasó foglalkozást tartottak Varga Mónika és Gality Adrienn könyvtáros közreműködésével. Gazdag Erzszi Egérlakta kis tarisznya című meséjét a gyerkőcök rajz formájában is feldolgozták.

Nagymamám gyermekkorra

Izgatottan vártam, hogy végre kettesben beszélgessek a nagymamám-mal. Rögtön rátértem a lényegre:

– **Mama, mesélnél nekem a gyermekkorodról?**

Erre ő csillogó szemekkel elkezdett mesélni, talán még levegőt sem vett közben.

– Ó, kedves kisfiam, a mai gyerekek el sem tudják képzelni, hogy mennyire más volt az élet azokban a régi időkben. Nem volt lehetőség drága ruhákban járni, új cipőt venni, de még a játékaik is egyediek voltak, hiszen mi saját kezűleg csináltuk őket. Kedvenc játékom egy csutkababa volt.

– **Hol laktál és milyen volt a házatok?**

– Óbecsén laktunk, a Táncsity Mihály 4-es szám alatt. Ebben a házban is születtem, mivel akkor még nem volt divat kórházban születni. Kicsi házunk volt, kívül és belül is fehérre meszelve. Az utca, az udvar, sőt még bent a szoba is földes volt, hiszen akkor még nem betonoztak. A szobában a földet anyukám felmázolta, és saját kezűleg készített takarót terített le, az volt a szőnyegünk. A szoba sarkában kemence kuporgott, itt sütötte anyukám a kenyeret, cipót, bodagot. Nagy udvarunkat deszkakerítés vette körül. Sok gyümölcsfánk volt, így hát egész évben termett a gyümölcs. Volt egy nagy görénk is, tele kukoricával. Onnan etettük a lovakat, csirkéket, teheneket és disznókat, amik egy nagy istállóban éltek.

– **Mi volt a szüleid foglalkozása?**

– Apukámnak volt hat hold földje, ebből éltünk, volt kukoricánk, búzánk, napraforgónk és minden ősszel apám a föld után kapott lisztet, cukrot, mákot abban az időben, tehát meg lehetett élni földművelésből és állattenyésztésből. Boltba szinte nem is kellett járnunk. Minden évben két disznót vágtunk, tehát húsból sem volt hiány. Egyedül csak kapálni nem szerettem, pedig gyakran mentünk szüleimmel, hiszen akkor még nem gépek munkálták a földeket.

– **Milyen volt a családod?**

– Négyen voltunk a családban. Anyukám, Julianna, apukám, Géza és testvérem, Dezső, aki hét évvel volt idősebb nálam. Véle gyakran civakodtunk emiatt, meg azért is, mert ő volt anyukám kedvence. Mindig őt pártolta és engem nem szeretett. Anyám picit, sovány, de rettentően kiabáló asszony volt. Édesapám mindig vidám és jókedvű volt, fején állandóan kalapot hordott. Gyakran járt vásárokbá kupeckodni a környező városokba.

– **Jártál-e iskolába?**

– Persze, akkor is kötelező volt az iskola, habár elég volt, ha az ember csak megtanult írni és olvasni. Én öt osztályt, bátyám pedig négyet fejezett be, de az már elég volt. Berec tanító bácsi tanított engemet, akit nagyon szerettem.

– **Milyen volt a baráti köröd?**

– Az egész utcában én voltam egyedül lány, így hát fiúkkal játszottam. Nem voltam szegénylős és félénk sem. A bátyámat mindig megvédtem, ha bántani akarták. Ezért egy alkalommal bevartam a Bandi fejét kővel, csak előbb egy sámlira kellett állnom, mert kicsi voltam és nem értem fel. Az iskolában Bezeg Magdi volt a legjobb barátnőm, akivel még ma is tartom a kapcsolatot. Ilyenkor jól nevetünk a múlton.

A nagymamám teljesen felpörgött az emlékek felidézése közben, csak mesélt hadarva, én pedig alig bírtam tartani az iramot, csak kapkodtam a fejem ide-oda.

Pintér Krisztián, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Édes anyukám

Édesanyám, köszönöm az életem,
Hogy rám szántad szeretetedet.
Szép mosolyod mindenhová elkísér.
Csókolnám bölcsőmet ringató kezdet,
Mikor arcom könnyel tele lett,
Te vagy az első, aki felvidított engemet.
Apró fénysugár megvillan szemedben,
S egy kis csillogás elveszi figyelmem.
Gyönyörű, mogyorósbarna színű szemed,
Mikor könnyezik, én is szomorú leszek.
Köszönöm, nekem szánod minden perced!

Martinaj Lena, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Villám villan az égen (Tájleíró fogalmazás)

Egyik szombati napon éppen reggeliztem, amikor hirtelen egy gondolat támadt. Mi lenne, ha meglátogatnám az unokatestvéreimet? Gyorsan megreggeliztem, elmosogattam és már indultam is.

Kijöttem a házból és láttam, hogy sötét felhők közelednek. Néhány perc múlva eleredt az eső. Úgy véltem, hogy egy kis eső nem állíthat meg, így folytattam utam. Útközben láttam, ahogy az égbolt egyre dühösebbé válik, a felhők sírnak. A zápor mindent elárasztott. Ekkor hirtelen villám villant az égen. Nem ijedtem meg, tovább mentem. A süvítő szél a távolban szomorú fákat választott el egymástól. A mérges, zöld fűszálak táncoltak a szélben. A komor, szürke mennybolt egy hatalmasat dörrent. Ahogy lépkedtem, a lábam alatt tocsogott a sáros víz. Már közel jártam az úti célhoz, amikor egyszer csak egy vastag, búbanatos ág reccsent a hátam mögött. Nagyon eláztam, a ruhámból csak úgy patakzott a sár és a víz. Az utolsó néhány lépést futva tettem meg.

A rokonaim már tiszta ruhával és forró teával vártak. Megfogadtam magamban, ha legközelebb gomolygó felhőket látok az égen, nem indulok útnak.

Breszlávszki Anna, 5. osztály, I. G. Kovačič iskola, Szabadka

A testvérem

Az én testvérem fiú.

Kevinnek szólítottam, de volt olyan időszak, amikor öcsinek neveztem. Elégé bolondos természetű. Szereti, ha ő van a középpontban. Szőke hajú, világoskék szeme van. Közepes termetű.

Sokszor úgy vélem, kedvesebbek is lehetnének egymással, ennek ellenére nagyon szeretem.

Tóth Edvin, 4. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Anyám

Világra hoztál, cirógattál,
Neveltél és vigasztaltál.
Segítettél nekem, ha kellett,
Viccet elűzte arcomról a könnyet.
Boldoggá teszed az életem,
Köszönöm, hogy vagy nekem.

Apró Bogács Zsóka,
J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Virágcsokor
anyunak
– Bleszics
Viktória,
3. osztály,
Đuro Salaj
iskola,
Szabadka

Melyik út a helyes?

Nyolcadikos tanuló vagyok, nagy iramban közeleg az év vége, amikor is befejezzük az általános iskolát.

Döntést kell hoznunk, hogy milyen utat válasszunk. Ez senkinek nem könnyű, így nekem sem. Megfelelő középiskolát, gimnáziumot kell célba venni, amivel később sikeresen elhelyezkedhetünk az életben. Nagyon fontos az is, hogy amit csinálunk, azt szeressük is. Van olyan diák, aki már tudja, mit fog csinálni, hogy hova megy tovább, de ugyanakkor van olyan is, mint én, akinek fogalma sincs, mit fog csinálni, hova fog tovább menni. Apa már egy csomó dolgot mondott, azt tanácsolta, menjek olyan iskolába, ahol varrnak, vagy ahol sütnék-főznek. Hát igazából ezek engem nem érdekelnek. Anya is említett néhány iskolát, de azok sem állnak közel a szívemhez. Remélem, helyes döntést fogok hozni egy szép napon. Ahogy a hetek gyorsan múlnak úgy egyre nehezebb nyomás van mindenki vállán. Amikor szóba kerül a középiskola, felidegesedek, és próbálom a gondolataimat elterelni. A tatám is azzal nyöszög, tanuljak ki valami jó szakmát, vagy gyakoroljam a különböző nyelveket. Néha úgy érzem, háromfelé szakadok. Sok mindenre kell odafigyelnem. Az eddigi osztályzataimra, a szüleim tanácsaira és a jövőbeli, még nem is ismert iskolámra. Tudom, hogy fontos döntés előtt állok, mivel ez a lépés határozza meg, milyen életem lesz. Tudom azt is, hogy egy nap majd jó döntést hozok, ám addig is minden tanácsot meghallgatok.

Végül, remélem, minden rendben lesz és helyes utat választok.

Fülöp Afrodita, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Gyermekkorom legkedvesebb helye

Gyermekkoromban sok helyre jártam. Az egyik kedvencem a strand volt. Emlékszem, hogy mindig nagy örömmel mentem családommal oda.

Mindig délelőtt tizenegy körül mentünk ki, hogy elfoglalhassuk a legjobb helyet. Anyukám általában reggel megfőzte az ebédet, hogy ne költünk túl sok pénzt az ételre. Unokatestvérem és családja általában délután érkeztek meg. Mielőtt megjöttek volna, a tesómmal és nagybácsimmal fürödtem és szórakoztam a homokban. Minden napom kedvenc része mindig a fagyizás volt. Unokatesómmal nagyon szeretünk a játszótéren járni, Barbie-val babázni és persze labdázni. Egyszer eldöntöttük, hogy karpereceket árulunk. Mivel akkoriban az volt a menő, hogy kis gumikból készült karkötőket hordjanak az emberek, érdekes ötletnek tartottuk azt, hogy aprópénzért adjuk el őket a járókelőknek. Nem sokáig tartott, de azért eléggé sikeresek voltunk. Arra is mosolyogva emlékezek vissza, hogy a saját körömlakkunkkal más lányoknak a körmeit festettük. A húgom kétszer is elveszett a strandon. Először a bejáratnál várt rá, miközben mi még pakoltunk össze, másodszor pedig eldöntötte, hogy elsétál az ellenkező irányba. Jól megijesztett bennünket.

Nagyon sok, szép, sokszor nevetséges és egyben izgalmas élmény fűződik ehhez a helyhez. Ezért is tartom gyermekkorom egyik kedvenc helyének.

Vorkapic Anja, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Lepke

Horváth Anna, 5. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

„Szerettél?”

Senki nem akart ártani, a szívemben mégis embert próbáló hasadék keletkezett. Egyszer mindennek vége szakad.

Az emberek kilencven százaléka vesztett már el életében valamit vagy valakit, aki legfontosabb volt számára. Tegyük fel, a bankkártyád a boltban maradt, vagy a legkedvesebb játékd a bölcsődében. Az irányítást átvette valaki felettem, és szép csendben vesztettem el azt, aki az én életemben körülbelül öt éve segített túlélni az akadályokat. Az elmélet szerint minden emberi lény születésekor egy festményt kezdenek az életéről alkotni. Az évek folyamán kirajzolódik minden, ami fontos volt. Az én vásznamon egy fekete felhő készül tönkretenni a képet. A koromszínű esőcseppeknek már a levegőben lóg a lába. Nem irányíthatom a rajzot, valaki azt kéri tőlem, könnyes szemmel nézzem végig, hogyan vesztém el a napsütést a képről. Hatalmas hálával tartozom egy lánynak, aki ráébredt, az álarc mögül néha ki kell bújunk, hogy tisztán lássuk a dolgokat. A kulcsot a szívemhez most ezüsttálcán nyújtom felétek. Valószínűleg már furdal a kíváncsiság, hogy ki lehet ilyen fontos a számomra. Sajnos, ezt a titkot nem árulhatom el, viszont annyit elmondhatok, hogy egy kedves emberről van szó. Ahogy ismerem, szinte szemrebbenés nélkül fogja végighallgatni, hogyan törté össze a szívem. Soha nem mondtam el neki, mennyire örülök, hogy ilyen jó barátok lettünk. Úgy éreztem, nyilvánvaló. De most apránként lép ki az életemből. Az elmúlt nyár volt az, ami a lavinát elindította. Siralmas egy hét volt. Hatalmas megpróbáltatásokkal. Ott voltam, türtem és óvtam. A sebeit ápolgattam egy lány segítségével. Mindent megtettünk érte, mégis kevés volt számára. Soha nem irigyeltelek, tudom, nehéz sorsot adtak a kezébe, de képes lesz arra, hogy helyesen kerül ki az akadályokat. Szomorúan, de mégis büszkén lépek ki az életemből. Egy szavamba kerülne. Teljesen ridegen hagyott, hogy úgy jöttem el otthonról: csak ma legyél ott mellettem. Hagytad, hogy egyedül ücsörögjek, míg te új barátokra lertél. Megérttem, elegend van belőlem. Már úgy érzem, semmi sem fűz hozzám. Vigyorogtam, mert már fáj a szomorúság. Annyiszor feltettem már a kérdést: „Mit rontottam el?”

Biztatom magam, Isten próbára teszi a barátságunkat, és a végén újra jóban leszünk. De ahogy a napjaink múlnak, egyre halványabb emlék maradok neked. Mit tudhatok én a fájdalomról? Hiszen csak gyerek vagyok. Az élet ennél sokkal nagyobb terheket fog rám róni. Akkor és ott, azon a nyáron valami történt, azóta mások lettünk. Te is tudod, én is tudom. Büszke vagyok rá, hogy sikerült jó szónoklatot tartanunk. Mégis, ha otthagylak a gubancban, ugyanolyan maradt volna a barátságunk? Kétlem.

Megbocsájtok neked, és bevarrom a szívemen a repedést. Az irányítás a te kezében van.

Az élet játék, melyet játszanunk kell. Olykor vissza kell ugranunk a start mezőre, de előbb-utóbb mindenki beér a célba.

Bognár Odett, 8. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Ki vagyok én?

Tifani vagyok. 11 éves, szüleim első gyereke.

Közepes testalkatom van. Szemem színe zöld, a hajam színe barna. Néha nagyon idegesítő tudok lenni. Ez azért van, mert nagyon sokszor megkérdem valakit valamiről, amíg az igennel nem válaszol. Félős és ideges is szoktam lenni pl. amikor felelés van, akkor annyira izgulok, hogy a végén elsirom magam, meg akkor is, amikor jó jegyet kapok. Iskolán kívül hip-hopra szoktam járni. Abban különbözök osztálytársaimtól, hogy szépen rajzolok. Kedvenc időtöltésem a táncolás és rajzolás.

Szeretném, ha nem lenne göndör hajam!

Kujundzsity Tifani, 4. c osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Lili vagyok. Április 9-én lettem 11 éves.

Van egy nővérem, ő 27 éves. 149 cm magas vagyok. Elég alacsony. Barna a szemem és a hajam. Mindennap járok úszni és 2 órát edzek. A jó tulajdonságaim azok, hogy kitartó és szorgalmas vagyok. A rossz tulajdonságaim azok, hogy egy picit többet beszélek a kelleténél, mindig tudni akarok mindent, de ez akár néha jó tulajdonság is lehet. Szombatoként matekra szoktam járni, hogy fejlesszem a tudásom. Járok még németre is. Szerintem abban különbözök osztálytársaimtól, hogy kitartóbb vagyok a sportnak köszönhetően. Kedvenc időtöltésem az olvasás, meg persze a mobilozás.

Én semmit sem változtatnék magamon, mert így érzem jól magam, ami-lyen vagyok.

Kuti Lili, 4. c osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka **9**

SZUPERTALÁLTMÁNY

Mutáns enzim, amely lebontja a műanyagot

Kutatók megalkottak egy mutáns enzimet, amely lebontja a műanyag palackokat – ráadásul egészen véletlenül. A felfedezés hatalmas áttörést jelenthet a fennálló műanyagpalack-krízisben, és – az emberiség történetében először – akár a palackok százszázalékos újrahasznosíthatóságát is lehetővé teszi majd.

A kutatást egy közelmúltbeli felfedezés inspirálta: 2016-ban Japánban olyan baktériumot találtak egy szeméttelen, amely természetes fejlődés után eljutott odáig, hogy megegye a műanyagot. A tesztek, amelyek során a műanyagot lebontó, mutáns enzim működését vizsgálták, váratlan eredménnyel értek véget: a kutatóknak a kísérletek során sikerült továbbfejleszteniük az enzimet, növelve annak hatékonyságát, így az még inkább képessé vált a PET palackok lebontására.

Az enzimnek mindössze néhány napra van szüksége ahhoz, hogy lebontsa a műanyagot – az óceánok erre csupán évszázadok alatt lennének képesek. Ráadásul a kutatók szerint a folyamat még tovább gyorsítható. Azt remélik, hogy a mutáns enzimmel eredeti komponenseire bonthatják le a műanyagot, így pedig teljes mértékben újra lehet majd azt hasznosítani. Mindez azt jelentené, hogy nem lenne szükség többé olajra a műanyagiparban, hiszen nem lenne szükség új műanyag előállítására sem.

Ma percnként kb. egymillió műanyag palackot adnak el világszerte, és ezeknek csupán 14 százaléka jut el az újrahasznosításig, nagy többségük pedig tengereinkben, óceánjainkban landol. Az újonnan felfedezett enzim segítségével – szemben az újrahasznosítással, amely csak bizonyos iparágak számára megfelelő alapanyaggá tudja transzformálni a műanyagot – száz százalékban új műanyaggá lehet alakítani a régit, s ezáltal nem növekedne tovább a plasztik mennyisége a világban. (elobolygonk.hu)

PROGRAMOZNI SZERETNÉL?

A Google egy okostelefonos alkalmazással segítene

A programozási tudás manapság igen fontos lehet, ezért nem árt, ha minél többen elsajátítják az alapokat. Ezt most ingyen és kényelmesen megtehetjük, a Google ugyanis készített egy okostelefonos appot. A Grasshopper (szöcske) alkalmazás szórakoztató formában tanítja meg a Java Scriptben történő programozás alapjait. Ez egy kifejezetten kezdőknek szánt app, így aki valamennyire már tud kódolni, annak nem biztos, hogy érdemes letöltenie.

A Google szavaival élve a Grasshopper a legjobb módja annak, hogy játékos formában sajátítsuk el a programozást. Három fő szekció lesz, és valamennyiben számos példa is található. Az Alapoknál megtanulhatók

JÖVŐ

Egész napos közvetítés a Földről?

Az EarthNow elképzelése szerint olyan erős műholdakat lőnek majd fel a világűrbe, amelyek egyenként erősebbek lesznek, mint az összes többi együttvéve.

Az elmúlt években az olyan fejlesztéseknek köszönhetően, mint például a Facebook vonatkozó funkciója, soha nem látott népszerűsége tettek szert az élő videós közvetítések. Pedig a műfaj egyáltalán nem újdonság az interneten, már ezelőtt tíz évvel is meg lehetett nézni, mi történik épp a világ másik felén. Egy új vállalkozás azonban olyan koncepciót talált ki, aminél menőbbet nem lehetne elképzelni.

Az EarthNow nevű startup célja, hogy folyamatos élő adásban közvetítse a bolygónkat. A tervek szerint a műholdas hálózat segítségével a világ bármely pontjára el tudnák juttatni a Földről közvetített élő képet, legfeljebb 1-2 másodperces késlettel. A fejlesztés a kormányzatok és különböző szervezetek számára készülne, s pontos tájékoztatást adna a különböző viharokról, fegyveres konfliktusokról vagy épp az illegális halászatról.

A tervből hamarosan valóság lehet, a beszámoló szerint ugyanis többek között Bill Gates, az Airbus és a japán SoftBank is támogatja a kezdeményezést.

Hogy pontosan mikorra állhat fel a rendszer, egyelőre nem tudni, az viszont már biztos, hogy az Airbus gyártja majd a műholdakat. (hvg.hu)

a kódolás alapjai, az Animáció I-nél a népszerű D3 könyvtár segítségével tanulhat meg rajzolni a felhasználó, végül az Animáció II-ben már összetettebb funkciókat hozhat létre a D3 könyvtár segítségével. Az app valamennyi programozási fogás elsajátítása után ellenőrzi a megérteteket, erről valós idejű visszajelzést ad, és a korábbi eredmények is bármikor visszakereshetők.

A Grasshopper app, amelyet a Google Area 120 nevű kódoló csapata fejlesztett, mind az Apple Store-ban (iOS-es verzió – Grasshopper by Area 120), mind a Google Playben (androidos változat – Grasshopper: Learn to Code for Free) elérhető.

Megmenekülhet Európa utolsó őserdeje

Európa legnagyobb bölényállománya, farkasok, hiúzok és hatalmas mennyiségű holtfa – egyebek között ez jellemzi a kontinens egyik legnagyobb őserdejét, a Białowieża-erdőt Lengyelországban. 2016-ban jóváhagyták az ipari mértékű fakitermelést a területen, sőt háromszorosára emelték a kivágások megengedett mértékét. Ezt követően lengyel és nemzetközi természetvédelmi szervezetek –köztük a WWF is – tiltakoztak az Európai Bizottságnál a kontinens egyik utolsó őserdejében indított fakitermelés ellen. Az Európai Unió Bírósága 2017 végén azonnali fakitermelési tilalmat írt elő az erdőben mindaddig, amíg a végső döntést meg nem hozzák. A döntés pedig most megszületett, kimondták, tilos a fakitermelés a világörökség részét képező őserdőben.

A Białowieża Európa utolsó, nagy kiterjedésű síkvidéki őserdeje a mérsékelt övben. A lengyel–fehérorosz határon elterülő erdőség Lengyelországban 63 000 hektárt ölel fel, amely az európai Natura 2000 hálózat része, valamint az UNESCO világörökségi listáján is szerepel. Biológiai sokfélesége, valamint az élővilág számára nélkülözhetetlen holt faanyag magas aránya különösen értékes területté teszi. (ng.hu)

Eltűnt 420 millió madár

Harminc év alatt több mint 420 millióval csökkent Európában a madarak száma a The Guardianben is ismertetett új tanulmány szerint. A tanulmány 25 ország több ezer egyedi vizsgálatát foglalta össze, és 144 madárfaj egyedszámának változását követte nyomon.

A madárpopuláció drasztikus csökkenése a megváltozott mezőgazdasági módszerekre, a természetes élőhelyek összezsugorodására, az emberi terjeszkedésre, a városiasodásra vezethető vissza.

Az emberi jólét nyilvánvalóan függ a természettől, a vadon élő állatoktól, épp ezért az elterjedt madarakat érintő veszteség az emberi közösségekre is rossz hatással van. A madarak szerepe pótolhatatlan a mezőgazdasági kártevők számának, terjedésének szabályozásában, terjesztik a magokat, fontos szereplők a táplálékláncban, és az sem elhanyagolható szempont, hogy a városi emberek szinte csak a madarak révén kerülnek kapcsolatba a vadvilággal.

A természetvédők sokat tesznek a kihalás közelébe került fajok megmentéséért, miközben

a gyakori, széles körben elterjedt madarakkal is foglalkozni kell. Az 1980 és 2009 között 144 madárfajt nyomon követő vizsgálat szerint a veszteségek 90%-a ugyanis a 36 leggyakoribb madarat érinti, egyebek között a verebeket, pacsirtákat, foglyokat és seregélyeket. Három évtized alatt 20%-kal csökkent az európai madárpopuláció.

Szerencsére eddig még nem mindegyik faj járt rosszul. Az elterjedt fajok közül a vörösbegyek, cinkék, fekete rigók, ökörszemek, barátposzták, fitiszfűzikék száma nőtt, és néhány ritkább faj, például a hollók, héják, ölyvök, pölingok populációja is növekedett az elmúlt években, vélhetően az európai természetvédelmi tevékenységeknek köszönhetően.

Agekkó, ez a mediterrán gyíkfajta jeles mezeológus és légtornász. Lábán tapadókorongok vannak, amelyek szinte odaragasztják a napfényben izzó falakhoz. Ha a levegő páratartalma emelkedik, a korongok nem „zárnak” légmentesen. A gekkók lepotyognak a falról. Ilyenkor mondják az arabok, hogy nemsokára esni fog.

Nemcsak a gyíkok, hanem a kakasok is közlik az időváltozást. Ha akkor kukorékolnak, mikor még zuhog, az annak a jele, hogy hamarosan vége lesz a zivatarnak. Honnan „tudja” ezt a szemétdombok királya? A ritkuló felhőkön egyre több fény tör át, ezt érzékeli a madár szeme. Nyilván ez az oka a hajnali kakaskoncertnek is.

Vannak-e időjárást jelző állatok?

De ezzel magyarázható az is, hogy alkonyat előtt már egy jó félórával, szinte egyszerre elhallgat minden madár. Az emberi szem ilyenkor még nem érzékeli a fényerő csökkenését, de a madárszem műszere már a közelgő éjszákát „látja”.

A gekkó és a kakas után következzen a cica. Vagyis igaz-e, hogy ha a macska a füle tövét

vakargatja, első lesz? A légnyomás változása idején megváltozik a levegő elektromos töltése is. A macska érzi, hogy bundájában villamos-ság gyűlik fel. Ez nyugtalanságot kelt az állatban. Szőre felborzolódik. Hogy szabaduljon a feszültségtől, a bútorokhoz dörgölőzik, idegesen rendezgeti bundáját. Viselkedése tehát előre jelzi az időjárási fordulatot: a közelgő esőt. A felsorolt példák a legismertebbek, az időjárás változását azonban valamilyen formában minden állat jelzi a viselkedésével.

A szegény ember kilenc tyúkjá

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon, még az Óperenciás-tengeren is túl, volt egyszer egy szegény ember és egy szegény asszony. Azoknak annyi gyerekük volt, mint a rosta lika, még eggyel több.

A szegény embernek volt két ökröcskéje, s mindennap elment az erdőbe szántogatni. Egyszer, amikor szántogatott, hall valami sírást.

– Mak-mak-mak! Megy oda, nézi, ugyan mi lehet az a sírás, hát egy jókora nagy medve verekedett egy kicsi nyulacskával. Pofozta a medve erről is, arról is a nyuszikát. Nagyot kacagott a szegény ember, amikor ezt meglátta. Megharagudott a medve.

– Megállj, te szegény ember, kikacagtál!

– Hát hogyne kacagtalak volna – mondja a szegény ember –, amikor egy ekkora hatalmas nagy medve megver egy kicsi nyulacskát!

– Na, megállj, te szegény ember, most megeszlek téged is s az ökreidet is!

Megijedt a szegény ember, hogy most mi lesz.

– Jaj, medve, ne egyél meg! Nekem otthon sok-sok gyermekem van, s ha én nem szántom fel a földet, nem lesz búza, nem tud a feleségem kenyeret sütni, mit esznek a gyermekek akkor? Várj estig, estig szántogatok, este gyere ide, s akkor megehetsz engem is, az ökröket is.

– Jól van – egyezett bele a medve, és elment be az erdőbe.

A szegény ember szántogatott tovább, de olyan szomorú volt, hogy nem is tudta, mit csináljon bánatában. Ahogy búsul, szántogat, arra jött egy róka.

– Hallod-e, te szegény ember, miért búsulsz te olyan erősen?

– Hogyne búsulnék – sóhajtott a szegény ember –, amikor estefelé idejön a medve, s megesz engem. Azzal elmondta a szegény ember, hogy járt.

– Hát ezért te egyet se búsulj! – vigasztalta a róka.

– Mit adsz nekem, ha én, kisegítelek téged a bajból?

– Mit adhatnék? – tűnődött a szegény ember.

– Nincs nekem semmim se.

– Van-e kilenc tyúkod és egy kakasod?

– Hát az akad – felelte a szegény ember. Azt mondja a róka:

– Hát, hogyha nekem adod, akkor én segítek rajtad.

– Neked adom! Este jöhetsz érte – ígérte meg a szegény ember. A róka erre tanítani kezdte:

– Tudod, szegény ember, én estefelé egy kicsit hamarabb idejövök, s bebújok egy bokorba, mikor a medve idejön, hogy téged s az ökröket megegyen, akkor én elkezdlek túlkölni: „Tü-tü-tü... tü-tü-tü... tü-tü-tü.” Azt kérde erre majd a medve: „Mi teszen úgy, szegény ember?” Te meg azt feleled: „Én megmondom. Jönnek a vadászok, medvét akarnak löni.” A medve könyörögni fog: „Bújtass el, szegény ember!” S te akkor, szegény ember, vegyél el egy zsákot, s mondjad: „Bújjál bele ebbe a zsákba, medve.” Mikor belebújik, kösd be jól a zsákot. Én kibújok a bokorból, s megkérdezem,

mi van ebben a zsákban. Te mondjad, hogy egy szenes tuskó. Én meg azt felelem, hogy nem hiszem el. „Ha szenes tuskó, vágd bele a fejszédet!” S akkor te – zsupsz! – belevágod a fejszédet, s a medve megdöglök. Jó lesz?

– Jó – bólintott rá a szegény ember. Azzal a róka elment. Estefelé visszajött, s elbújt a bokorban. Cammog a medve: brumm-brumm.

– Na, most, szegény ember, megjöttem, megeszlek téged is meg az ökreidet is.

– Jól van – horgasztotta le a fejét a szegény ember –, egyél meg. Akkor csak elkezd valaki túlkölni: „Tü-tü-tü... tü-tü-tü...” A medve megijedt.

– Mi teszen úgy, szegény ember? – Biztosan jönnek a vadászok, medvét akarnak löni.

– Jaj, jaj, bújtass el valahova, úgy félek! – kérlelte a medve.

– Hova bújtassalak? Itt van egy zsák, abrakot hoztam benne az ökröknek, bújj bele! Hamar beledbújt a medve, a szegény ember jól bekötötte, s akkor kibújt a bokorból a róka, odament, megtagogatta a zsákot:

– Mi van ebben a zsákban, te szegény ember?

– Hát egy szenes tuskó.

– Nem hiszem el – kiáltotta a róka.

– De ha az van benne.

– Hát, ha szenes tuskó, vágd bele a fejszédet! A szegény ember – zsupsz! – a medve fejébe belevágta. Megdöglött a medve. Azt mondja a róka:

– Na, te szegény ember, megígérted, hogy adsz kilenc tyúkot meg egy kakast. Én este elmegyek

érte. Hazaballagott a szegény ember, kifogta az ökröket, bement, megvacsorázott, lefeküdtek. Egyszer csak kopogtat valaki.

– Tessék, ki az?

– Én vagyok a róka, eljöttem a kilenc tyúkért s a kakasért.

– Jól van, na, várjál, felöltözöm – kiáltotta ki a szegény ember. Pedig esze ágában sem volt felöltözni. Odaszólt a gyermekeinek:

– Ugassatok! A gyermekek, a kicsikék vékonyabb hangon, a nagyobbak vastagabb hangon rákezdték: -Hú-hú -hú ... A róka elkezd fülelni.

– Hát ez mi? Mi teszen úgy, te szegény ember?

– Jaj, jaj – sopánkodott a szegény ember –, az este véletlenül nyitva felejtettük az ajtót, s bejött egy csomó kutya az ágy alá, most nem tudom visszatartani őket. Megéreztek a szagodat, s ki akarnak rontani.

– Jaj, jaj – ijedezett a róka –, fogd meg őket, szegény ember, hogy tudjak elfutni! A szegény ember tette magát, hogy fogja vissza a kutyákat, közben noszogatta a gyermekeket:

– Hangosabban ugassatok!

– Hu-hu-hu... Ugattak, ahogy csak a torkukon kifért. A róka – uzsgyi, vesd el magadat! – úgy elfutott be az erdőbe, hogy vissza se nézett többet. A szegény ember a feleségével, a gyermekeivel, az ökröcskéivel még ma is boldogan él, ha meg nem halt.

(Magyar népmese)

Illusztráció: Bicskei Anikó

Kányádi Sándor

Valaki jár a fák hegyén

(Részletek)

A vers az, amit mondani kell

Ezt válaszolta egyik találkozóan egy falusi kisiskolás, amikor a tanítója sugallta kérdést, melynek veleje az lett volna, hogy mi a vers, ijedtemben – mint a háborús történetek katonája a még föl nem robbant gránátot –, ijedtemben visszadobtam:

– Hát te mondd meg, szerinted: mi a vers?

– A vers az – kapaszkodott tekintetembe bátorításért –, amit mondani kell.

Derűtlenség tarajlott végig a termen. Csak mi ketten álltunk megilletődve.

Ő egy kicsit a bumerángthól szabadulás könnyebbségével, s hálásan is ugyanakkor, amiért nem nevettem ki.

Én meg annak a súlya alatt, hogy ez a kisfiú kimondta, amit én régóta sejtédtek, hiszek s el-elmondok, ha nem is ilyen egyszerűen.

A vers az, amit mondani kell.

(...)

Valaki jár a fák hegyén

valaki jár a fák hegyén
ki gyújtja s oltja csillagod
csak az nem fél kit a remény
már végképp magára hagyott
én félek még reménykedem
ez a megtartó irgalom
a gondviselő félelem
kísért eddigi utamon
valaki jár a fák hegyén
vajon amikor zuhanok
meggyújt-e akkor még az én
tüzemnél egy új csillagot
vagy engem is egyetlenegy
sötétlő magga összenyom

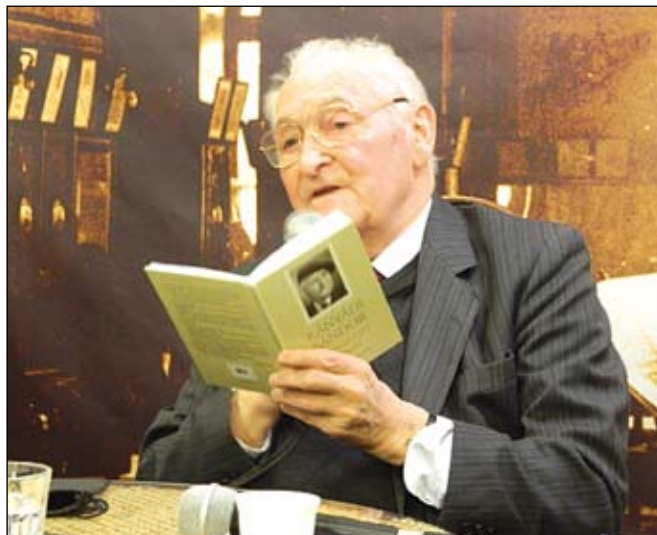
s nem villantja föl lelkemet
egy megszülető csillagon
valaki jár a fák hegyén
mondják úr minden porszemen
mondják hogy maga a remény
mondják maga a félelem

Erdőn jártam

Erdőn jártam,
málnát szedtem,
amit szedtem,
mind megettem,
üres a kaska,
mit csináljak,
mit mondjak anyámnak,
ha megkérdi,
hol a málna,
miért üres
a kosárka?
Azt mondjam-e,
jött egy medve,
amit szedtem,
mind megette?
Dehogy mondom,
megijedne.
Jujj!

Madáretető

Cinkék, cinegék, feketerigók,
megosztom veletek e fél cipőt,
megosztom az én olyan-amilyen
éneken-szerzett kenyerem.
Csettegezz, rigóm, járd a kerteket,
jöjjetek, csókák, varjak, verebek:
vendégül látok minden itt maradt,
velünk telelő madarat.
Terítve már patyolat abroszom,
kenyeremet elétek morzsolom.
Nem várok érte, nem kell félnetek,
ordas télben ujjongó éneket.
Ha majd tavasz lesz, és én hallgatok,
akkor zendüljön a ti hangotok,
hírral hirdetve, hogy az emberek
télén se voltak embertelenek.

Szitakötő tánca

Zurrogó-zirregő
szitakötő tánca
csipkét ver a csengve
csobogó forrásra.
Zirren kéken, zölden,
sásról sásra táncol,
úgy veri a csipkét
önnön árnyékából.
Reggeltől napestig
egyvégtében járja,
de csak alkonyatkor
látszik a munkája.
Akkor aztán pitypang,
káka, békalencse
s a csobogó forrás
minden egy szem kincse.
Szitakötő szötte
csipke alatt csillog,
s alábújik inni
az esthajnalcsillag.

Májusi szellő

Almavirággal
futkos a szellő,
akár egy kócos
semmirekellő.
Kócosnak kócos,
de nem mihaszna,
okot nem ad ő
soha panasza.
Fütytyöget olykor,
mintha ő volna

a kertek kedves
sárgarigója.
Meghintáztatja
ágon a fészket,
leszáll a földre:
fűhegyen lépked.
Illeg és billeg,
s ha dolga nincsen,
elüldögél egy
kék nefelejcsen.

Kakukk

Nem szeretem a kakukkmadarat,
mert folyton-folyvást egyet hajtogat:
kakukk, kakukk, kakukk.
Mintha az erdő egyesegyedül
az övé volna, szegyetlenül
fújja a magáét: kakukk, kakukk.
Túlkiabál minden más madarat,
csak harsogja a nyári ég alatt:
kakukk, kakukk, kakukk.
Ő mondja meg, hogy meddig élhetek,
kisajátít idegen fészkeket,
abba tojik a szemtelen kakukk.
Hallgat az erdő, bölcsen bólogat:
szeretni kell mindenegy madarat,
akkor is, ha kakukk.
Hatalmas az ég, végtelen a nyár,
s ideje a kakukknak is lejár,
elnémul, bereked.
És újra hallod majd a cinegék,
pintyek, rigók kedves kis énekét
s a locska verebét.

Kányádi Sándor nevét szinte mindenki ismeri. Az erdélyi költő május 10-én tölti be 89. életévét. Versei mellett, hogy a szülőföld szeretetét éneklik meg, filozófiai mélységeket is érintenek. Arról ír, ami a szeme elé kerül: az emberről, a természetről, művészetről és hitről. Ezekből építi fel versvilágát, egy olyan otthonos univerzumot, ahol jó létezni. A válogatásban mindezekre találsz példát, illetve egy részletet arról, hogy mit is jelent számára maga a vers. Költe-

A fák hegyén

ményei nemcsak a közösségről és a közösséghez szólnak, de közösséget is teremtenek. Nevéhez fűződik sok más mellett a körömvessző műfaja, amely a haikuból született (remélem, utóbbira emlékszel még, néhány hete olvashattál róla).

Nehéz lenne persze néhány mondatban megrajzolni teljes életművét, amelyben számtalan vonás fellelhető, ugyanis a népies hatástól, a

vallásos szövegek beszédmódján át a legfrissebb költészeti áramlatokig sok mindent magába olvasztott költészete, de mégis meg tudott maradni egységesnek, hitelesnek és természetesnek. És hogy mennyire komolyan vette a verset és a gyerekverseit közös kötetben jelentette meg, mondván, egy kötetnek mindenkire szólania kell. Vajon téged melyik verse szólított meg?

Herédi Károly

Szívvvel-lélekkel varrt ruhák

Március végén Székesfehérváron állított ki egy egész sorozatot a reneszánsz ihletű ruhakölteményeiből, amikor a magyar városban Mátyás király megkoronázásának évfordulójáról emlékeztek meg. Ekkor és ott találkoztunk vele.

Elmesélte, honnan jött a reneszánsz-bűvölet: a családjából. A bátyja grafikusművész, és ő is visszatért a saját gyerekkori álmaához, elkezdett újra fakardokat, fegyvereket, nyílpuskákat, íjakat készíteni. A két kreatív gondolat találkozott: családokat, baráti társaságokat, fiúkat, lányokat, kezdtek beöltöztetni reneszánsz ruhákba. Fia fényképezi, lánya, csakúgy mint férje, mindenben támogatja.

A tanárnő körülbelül százötven komplett öltözetet varrt meg. Minden ruha más, egy dologban viszont megegyeznek. Mindegyik szívvvel és lélekkel készült. Minimum egy hétig, hiszen a díszítésre több időt kell fordítani, például a mives fejdíszek olykor nagyon munkásnak bizonyulnak, akár a képen látható Mátyás király-öltözet esetében.

Egy pécsi művészeti szakiskolájában kezdte pályafutását Szelessné Csizmadia Márta, utána rajztanár lett. Hosszú évtizedekig szőtt, nagyon sok gobelinje van, aztán váltott, vagyis visszatért a kezdetekhez, és amellet, hogy tanít, ruhákat varr. Nem is akármilyeneket, hanem zömmel díszes, reneszánsz korabeli ruhákat.

– Anyukám varrónő volt. Óvodás koromban már tökéletesen használtam a lábhajthátos varrógépet. Tulajdonképpen az anyatejjel szívtam magamba a varrás tudományát – mesélte a Székesfehérvárhoz közel eső kálozi tanárnő.

A legszebb

Az új svájci tízfrankost választotta nemrég a 2017. év legszebb bankjegyének a Nemzetközi Bankjegy Társaság (IBNS). A szervezet a tavaly világszerte kiadott több mint 170 új bankjegy közül választotta ki a győztest.

A legújabb biztonsági technológiával készült svájci tízfrankoson egy karmesteri pálcával vezénylő kéz, a világ időzónáit mutató földgömb és a svájci vasúttrendszert megidéző ábra látható. Az IBNS szerint ez a második egymást követő év, hogy svájci bankó szerezte meg az év bankjegye megtisztelő címet. Tavaly a svájci 50 frankost választották a legszebbnek. A szervezet szerint az idei verseny volt az „eddigi legszorosabb”, a svájci pénzzel szemben a norvég 100 koronás, a dzsibuti 40 frankos, a fidzsi 7 dolláros, a kanadai tízdolláros és a skót tízfontos bankjegyek maradtak alul. (MTI)

Eddig ismeretlen ábrákat fedeztek fel a Nazca-vonalaknál

Több mint ötven, korábban ismeretlen ábrát, geoglifát fedeztek fel helyi régészek a perui Nazca-sivatagban, a világhírű Nazca-vonalak feltérképezése közben. A szakemberek szerint az újonnan felfedezett vonalak egy része még a Nazca kultúra (i. sz. 200–700) előtt, a paracas és a topara kultúrák idején, i.e. 500 és i. sz. 200 között keletkezhetett – írja a National Geographic.

Az eddig ismert Nazca-vonalak csupán felülről láthatóak, a paracas nép azonban a hegyoldalakba véste műveit – sok emberi alakzatot készített –, hogy a lenti falvakból is látni lehessen őket.

A Nazca-vonalakat az UNESCO 1994-ben vette fel a világörökségi listára. (MTI)

Tudod, hány megapixeles az emberi szem?

Előjáróban annyit elárulunk, hogy ebben a gépek még egy jó darabig nem fognak utolérni bennünket. Dr. Roger Clark szemorvos szerint ugyanis az emberi szem pontosan 576 megapixeles. Ez ugyan megegyezik a világ legnagyobb felbontású kamerájával, a világűrt kémlelő, 570 megapixeles Dark Energyvel, ám az átlagos fényképezőgépek 16–24 megapixeles felbontását így is jócskán felülmúljuk.

Clark értelmezésében egyébként az 576 megapixeles felbontás azt jelenti, hogy ekkora, vagyis 576 millió pixelből álló kép lenne az, amit ha kivetítenénk a teljes látómezőnkre, már egyáltalán nem éreznénk a különálló képpontokat.

Azért az emberi szem egészen máshogy működik, mint egy kamera, például: nem tud zoomolni, és csak egy egészen kis tartományban éles, vagyis a valóságban olyan, mintha pillanatonként csinálná egy 5–15 megapixeles képet, majd ezt egy borzasztóan fejlett mesterséges intelligencia (jelen esetben az emberi agy) segítségével összefűznéd egy hatalmas, tüéles képpé.

Maják, inkák, aztékok

Kagylókürt hangja harsan, kezdődik az áldozati rituálé. Az oltáron már kiterítve fekszik a kábult jaguár. Az áldozópap magasba emeli kését. Vajon az áldozat elég lesz az esőistennek? A maják, az inkák és az aztékok pompás templomokat emeltek, bonyolult naptárakat használtak, és kiválóan értettek a csillagászathoz. Ki volt a „Nap fia”? Miért építettek az aztékok úszó kerteket? Milyen szerepe volt a maják életében a labdajátéknak?

Miért voltak jelentősek a maják, az inkák és az aztékok?

A maják, az inkák és az aztékok sok mindent átvettek elődeik kultúrájából, és tudatosan fejlesztették tovább. Pazar építészetükkel, magas szintű államszervezetükkel, naptárakkal és a csillagokról alkotott tudásukkal megelőzték a többi korabeli népet. Közép-Amerikában a maja és az azték kultúra a térbeli közelség miatt sok hasonlóságot mutatott. Az inkák viszont különböztek tőlük, mert náluk főként Dél-Amerika kulturális befolyása volt a meghatározó. A maják és aztékok élénk kereskedelmet folytattak egymással. A nagy távolságok ellenére a tudományos ismeretek is terjedtek Közép- és Dél-Amerika népei között, hiszen az embert mindig is távoli utakra csábította a vágy, hogy új tapasztalatokat és tudást szerezzen. Nem utolsósorban tehát a tudomány és a technika vívmányainak cseréje volt a felemelkedés motorja, amelynek folytán a maják, az inkák és az aztékok népe ilyen magas fejlettségi fokra jutott.

Mivel kezelték a betegségeket?

Az amerikai őslakók számos gyógynövényt ismertek, amelyekkel a legkülönbözőbb betegségeket kezelték. A kínafa kergét például malária ellen használták. Nagyon fontos volt számukra a kokacserje, amelynek a leveleit rágcsalták. Így elviselhetőbb volt az éhség, a hideg és a magas hegyek ritka levegője. Hitük szerint sok betegség az istenek büntetése vagy egy olyan varázsló műve, aki mindenképp ár-

Áldozatbemutatást idéznek fel Peruban az inkák hagyományai szerint

tani akar az embereknek. Ezért is volt a legtöbb gyógyító egyszerre pap és sámán. Olyan szertartásokat is végeztek, amelyek révén megpróbálták jeleket kapni a betegség okáról, de legalább elnyerni az istenek bocsánatát és elhárítani a betegről a rontást. A többnyire férfi gyógyítók mellett bábaasszonyok is dolgoztak, akik a terhesség alatt és a szülésnél látták el a nőket. Az inkák a csonttöréseket is tudták kezelni. Sőt olyan sebészek voltak, akik egy-egy operációhoz meglékeltek a beteg koponyáját. A koponyalékeknél általában összeforrtak a csontok. A régészek által feltárt leletek tanúsága szerint sokan túléltek ezeket a veszélyes beavatkozásokat, és gyakran egészen folyathatták az életüket.

Mik voltak a virágos háborúk?

Az aztékok és az inkák elsősorban azért indítottak háborúkat, hogy növeljék birodalmukat. A megtámadott népeknek általában felkínálták a választás lehetőségét arra vonatkozóan, hogy alá akarják-e vetni magukat ön-

ként az inka uralomnak, vagy inkább ellenállnak. Az alávetettség jelül adókat követeltek, egyébként pedig háborúba kezdtek. Azték sajtósság volt a virágos háború. Ebben nem egy idegen város meghódítása volt a cél, hanem az, hogy lehetőleg minél több foglyot ejtsenek. A foglyok szerencsés esetben rabszolgasorba kerültek, de fel is áldozhatták őket az isteneknek. Jobban megbecsülték, ha valaki foglyul ejtette az ellenfelét, mintha megölte volna. A harcosok kiképzése és felszerelése tehát ezt a célt szolgálta. A maják háborúiról kevesebbet tudunk. Egyes kutatók úgy gondolják, hogy csupán kevés jól képzett harcosuk volt, akik meglepetésszerű rajtaütéseket hajtottak végre. Nyílt terepen, a csatamezőn azonban nem bocsátkoztak hosszadalmas küzdelmekbe. A céljuk tehát feltehetőleg nem az volt, hogy egész városokat romboljanak le, hanem hogy megszerezzék az ellenség istenképeit és foglyul ejtsék a királyaikat.

Ha ezek után kedvet kaptál ahhoz, hogy megismerd ezeknek a kihalt népeknek a történetét, ajánljuk figyelmedbe a Mi micsoda sorozatot.

Azték naptár

Maja Akropolisz

Készül a második rész

A filmkészítők feszült figyelemmel kísérik filmjeik megjelenését. Ha kasszasikert hoznak, vagy legalább a bevételi arányok pozitív irányba mutatnak, szinte biztosak lehetünk abban, hogy felmerül a második rész készítése is. Az alábbiakban néhány olyan filmalkotásról szólnunk, amely esetében számíthatunk a folytatásra.

Újra akcióban az Atomszőke

Az Atomic Blonde, illetve Atomszőke című film a múlt év durranása volt. Ahhoz képest, hogy a film iránt nem voltak túl nagyok az elvárások, nagyon jól teljesített, főleg annak tudatában, hogy aránylag kis költségvetésű produkcióról van szó. Az Atomszőke sikeréhez sokban hozzájárult a főszereplő, Charlize Theron is, sőt ő maga jelentette be, hogy a film zöld fényt kapott a folytatáshoz. A film rendezőjének, David Leitchnek, ez volt az első önálló játékfilmes rendezése, habár több sikerfilm készítésén is dolgozott már, például a John Wick társrendezője volt. A rendezői karrierje viszont felfelé ível, ő fogja rendezni a Deadpool második részét, továbbá a Halálos iram filmekhez kapcsolódva egy kiágazást. Azt még nem tudni, hogy David Leitch rendezőként visszatér-e az Atomszőkéhez, de úgy tudni, nem zárkózik el a lehetőségtől, a főszereplőnőt pedig a kilencvenes években képzelel el. Az Atomszőke egyébként egy képregény-adaptáció, Antony Johnston The Coldest City című képregénye alapján készült. A filmet részben Budapesten forgatták, így sokan arra is kíváncsiak, hogy a második részt is a magyar fővárosban forgatják-e.

Visszatér a tréfálkozó hős

Még ebben a hónapban sor kerül a Deadpool második részének a premierjére. Ez lesz az X-Men filmek tizenegyedik része, egyben a 2016-ban bemutatott Deadpool folytatása. Az első részt Tim Miller rendezte, a sikere minden elvárást felülmúlt. A második rész rendezője David Leitch, a forgatókönyvet viszont az első részt jegyző Reth Reese és Paul Wernick írta, valamint Ryan Reynolds, akit ismét címszereplőként láthatunk. Reynolds mellett a filmben szerepel többek közt Josh Brolin, Morena Baccarin, Terry Crews, Zazie Beetz, T.J. Miller, Brianna Hildebrand, Jack Kesy és Stefan Kapičić. Az első részben megismerehettük Wade Wilsont, aki a különleges erőknél szolgált, viszont megállapítják róla, hogy súlyos betegségben szenved. Wade aláveti magát

egy kísérletnek, amelynek következtében különleges képességet kap, szinte sebezhetetlenné válik, azonban a teste és az arca teljesen eltorzul. A második részben Deadpool az időutazó mutáns Kábelrel kerül összetűzésbe, aki elől egy mutáns gyereket kell megmentenie. Ezt viszont csak úgy tudja kivitelezni, ha egy új alakulatot hoz létre, amely az X-Force nevet kapja. Úgy tudni, tervbe vették a film harmadik részének a készítését, valamint egy különálló filmet is, amely kifejezetten az X-Force csapatra összpontosít, beleértve persze Deadpooit is.

A hihetetlenül fantasztikus család

Tizennégy év után visszatér A hihetetlen család. A The Incredibles bemutatója 2004-ben volt és nagy siker lett szerte a világban, mégis több mint egy évtizedet kellett várni az újabb részre. Úgy tudni, hogy a folytatás végre elkészült és júniusban kerül a mozikba. A filmet ezúttal is Brad Bird rendezte. A történetéről azt tudni, hogy most majd Helen Parr, illetve Nyúlányka indul világmegmentő akciókat végrehajtani, miközben férje, Robert Bob Parr, azaz Mr. Irdatlan otthon marad a gyerekekkel. Will és Illana ugyan nagyobbak már, de a még baba Jack szinte az örületbe kergeti a családapát.

Elhunyt Avicii

A rajongókat mélyen lesújtotta a hír, hogy április 20-án, 28 éves korában, Omán fővárosában, Maszkatban, elhunyt Avicii, azaz Tim Bergling svéd zenész, lemezlovas és zenei producer. Avicii 1989. szeptember 8-án született Stockholmban. 2008-ban bukkant fel az elektronikus zenei iparban, azt követően pedig az egyik legnépszerűbb lemezlovas lett. Két lemeze jelent meg, a True 2013-ban, a Stories pedig 2015-ben. Számos hírességgel dolgozott együtt, legismertebb dalai egyebek közt a Levels, a Wake Me Up, a Hey Brother, az Addicted to You, a Waiting for Love és a Broken Arrows. Avicii fellépett a Sziget fesztiválon és az Exiten is. Egészségügyi okokra hivatkozva 2016-ban abbahagyta a turnézást, de stúdióban továbbra is készített zenét. Nemrég még azt lehetett hallani, hogy új albumon dolgozik.

Szuperhősfilmet rendez

Steven Spielberg Oscar-díjas rendező hamarosan hozzáfog a DC Suniverzum Blackhawk című képregényének megfilmesítéséhez. A Blackhawk forgatókönyvét David Koepp írja, aki korábban a Jurassic Park-filmeken, a Világok harca, valamint az Indiana Jones és a kristálykoponya királysága című filmek kapcsán dolgozott együtt a rendezővel. Spielberg egy interjúban arról beszélt, hogy nagy kihívásnak tartja a Blackhawk megfilmesítését, régóta dédelgetett álma és örömmel néz az új kalandok elé. A Blackhawk képregény 1941-ben debütált a Quality Comicsnél, 1957-ben azonban a DC Comics családjába került. A képregényben Blackhawk egy pilótából álló elit katonai csapat, a Blackhawk Squad vezetője, aki szakaszával a második világháborúban harcol. Spielberg jelenleg az ötödik Indiana Jones-filmre összpontosít, azután a West Side Story újabb verzióját filmesíti meg, és csak azt követően fog hozzá a Blackhawk megfilmesítéséhez. A rendező legutóbbi filmjét nemrég mutatták be a mozik, ez a virtuális valóságot taglaló Ready Player One volt.

Új lemezére várnak

Avril Lavigne rajongói már tűkön ülve várják, hogy a kedvenc énekesnőjük visszatérjen. Az új lemez egy ideje várat magára, készítése azért is húzódott el egyebek közt, mert közbeszóltak Avril magánéleti problémái. Túl van a váláson Chad Kroegertől, a Nickelback frontemberétől, ráadásul egészségügyi problémákkal, Lyme-kórral is küzdött. Nemrég ismét hallatott magáról és úgy tudni, hogy új lemeze a napokban elkészül. A kanadai énekesnő első albumát Let Go címmel 2002-ben adta ki, erről a hírnevet a Sk8er Boi, az I'm With You és a Complicated dalok hozták meg a számára. Ezek után 2004-ben megjelentette az Under My Skin-t, 2007-ben a The Best Damn Thing-et, 2011-ben a Goody Lullaby-t, 2013-ban pedig az önmagáról elnevezett Avril Lavigne-t. A készülő lemez dalait meglepetésnek szánja hűséges rajongói számára.

Meglepte a rajongókat

Nemrég volt a Bosszúállók: Végtelen háború, illetve az Avengers: Infinity War bemutatója. Tom Hiddleston néhány nappal a premier előtt Londonban járt egy rajongói rendezvényen, ahol meglepetést okozott néhány Lokinak beöltözött rajongójának. Kiválasztottak ugyanis öt Loki-jelmezest, s ők a kamera előtt megmutathatták, mennyire jól utánozzák a bajkeverő istenséget. Azt azonban nem tudták az ál-Lokik, hogy Loki alakítója egy függöny mögül nézi őket. Ezután a színész hirtelen előbukkant és üdvözölte a meglepett rajongókat. A londoni rendezvényen egyébként Tom Hiddleston mellett megjelent Benedict Cumberbatch, Tom Holland, Elizabeth Olsen, Sebastian Stan, Paul Bettany és Leitia Wriht is. Hasonló találkozókra került sor Szöulban, Szingapúrban és Tokióban is, ahol a rajongók szintén magukra öltötték kedvenc bosszúállójuk ruháját és egyúttal egy húszperces bepillantást is nyerhettek a várva várt új filmbe.

Jelige: „Babi”

Kedves Bizalmas sorok!

Én 14 éves lány vagyok. Boldog és vidám természetű, kedves lánynak tartanak a környezetemben, legalábbis amikor a barátnőikkel beszélgetünk egymásról. Ennek ellenére az utóbbi időben nagyon boldogtalanak, szomorúnak érzem magam, és minden olyan kilátástalan. Mindezt még az is tetőzi, hogy örültem tetszik egy fiú, Nyugodtan mondhatom azt is, hogy szerelmes vagyok belé. A gond az, hogy majdnem 8 évvel idősebb nálam, és már egy ideje jár egy lánnyal, akivel komoly a kapcsolata. Szoktunk beszélgetni, amikor összefutunk. Örültem szeretem! Kérlek, segíts, mit tegyek? Nem tudom, meddig bírom így!

Válasz:

Kedves Babi!

Bármerről is próbálok az esetet szemlélni, nem vagyok bizakodó. Valójában nagyon nagy a különbség köztetek. Érdeklődésben, vágyakban, baráti körben, lehetőségekben, abban, ami előttetek áll. Aki, huszonevésen már jár valakivel, akivel „komoly” kapcsolata van, nem fog egy-könnyen mindent felrúgni egy csitri miatt. Az biztos, hogy jó esik neki, hogy érdeklődsz iránta, legyezgeti a hiúságát. Ha a fiú maga nem adja annak jelét, hogy többet akarna tőled, pl. hogy találkozni szeretne veled, tehát ha nem kapsz ilyen jellegű jeleket, vagy akkor, amikor találkoztok, nem kezdeményez és közeledik hozzád, akkor kicsi a valószínűsége annak, hogy felbontja viszonyát. Nem egyszer megtörtént már a tinikorban levő lányokkal elsősorban, hogy álmódznak a nagy szerelemtől, ami nagyon jó érzés. Bármennyire is fájó számodra, jobb lenne, ha minél előbb letisztáznád magaddal, hogy ennél a fiúnál nincs esélyed. Ez azért kell, hogy pontot tegyél a történetre, hogy tiszta szívvel indulhass tovább, mert rád még csak ezek után várnak a kicsi és nagy szerelmek. Ebben a pillanatban számodra a legfontosabb, hogy inkább az iskolára és a tanulásra összpontosítsd a pozitív energiádat, hisz komoly munka vár rád, a minősítő vizsga és a középiskolai irratkozás.

Jelige: „Liliom”

Kedves Bizi!

Boldogtalan nyolcadikos lány vagyok. Nagyon boldogtalan! És ez nem egy fiú miatt van, hanem a legjobb barátnőm miatt. Évekig elválaszthatatlanok voltunk, mindenhova együtt mentünk, mindent együtt csináltunk. Sokszor piszkáltak is bennünket, hogy szíami ikrek vagyunk. A problémám az, hogy úgy egy hónapja nem akar velem barátkozni. Amikor szólok hozzá, egyszerűen csak elfordul tőlem, ha hívom a mobilon, nem jelentkezik. Csak egyszerűen úgy tesz, mintha nem is ismerne! Ilyenkor nagyon rosszul érzem magam. Sokat sírok. Ha egy fiú hagyott volna ott, az szerintem nem fájna ennyire, mint ez! Megpróbáltam már megtudni tőle, hogy mi történt, mit csináltam rosszul, de ő csak azt mondta, hogy nem ér rá, és elment. Most másik barátnője van, vele van állandoan. Mit tegyek?

Válasz:

Az az igazság, hogy vannak filozófusok, pszichológusok, akik azt állítják, hogy a barátság és a szerelem is egy töről fakad, és ezért nagyon is igazad van, amikor összehasonlítod azt, amit érzel. Akkor is, amikor a szerelmünkkel és akkor is, amikor a barátnőnkkel szakad meg a kapcsolatunk, veszteséget élünk meg. A szerelem és a barátság elvesztésekor is fizikai fájdalmat élünk meg. „Fáj a szívem!” – mondjuk ilyenkor. A fájdalom a boldogsággal, a szeretettel és a szerelemmel együtt, az élet velejárója. Az is biztos, hogy a hibát nem benned kell keresned, nem te hibáztál. A múlt idő, az étellel, tapasztalattal járó változások okozták kapcsolatotok szétesését. A ti esetetekben inkább a barátnőd változott meg, neki vannak más elvárásai a barátnőkkel és az étellel kapcsolatosan. Nagyon gyakori tinikorban, hogy eljön az az idő, amikor bővíteni szeretnénk az ismeretségi körünket, belső készletünk van, hogy má-

sokat is megismerjünk, elszakadjunk a régitől, magunk mögött tudjuk, valamilyen módon kipróbálhassuk a szabadságot. Vannak, akik csak úgy tudják bővíteni a szociális köreiket, ha megszakítják a régiekkel a kapcsolatot, ha megtagadják a régit. Ilyenkor úgy tűnik, hogy ők „haszonelvű” barátságot tartanak fenn, ami sokszor nem az anyagiakra, inkább a társas kapcsolatok hozadékára vonatkozik. Pl. miért barátkozni azzal, akiből már nincs érzelmi vagy anyagi haszon? Az ilyen személyek hidegvérrel és jeges szívvel továbblépnek. Csak örülhetsz annak, hogy megszabadultál egy ilyen személytől. Ne feledd, hogy a barátainkat megválogathatjuk, hisz őket nem csomagban kapjuk, mint a testvéreket, a szüleinket és a rokonainkat. Bevallom, azért vannak barátságok, amelyek egészen piciny kortól szövődnek és sokáig, sokszor egy életen át tartanak. Sírjál, szomorkodjál, hisz meg kell gyászolnod, és lélekben el kell temetned a barátságodat. Utána pedig nagyon gyorsan rájössz majd, hogy akad egy-két lány a környezetemben, aki ott van melletted,

akivel szintén jól lehet beszélgetni, aki szeret veled lenni, és barátkozni veled. Velük legyél. Beszélgessetek, nevessetek, szórakozzatok, barátkozzatok, ismerjétek meg egymást, és azt veszed észre majd észre, hogy nem vagy egyedül, újra van nagyon jó barátnőd.

Jelige: „Tavaszi szél”

Kedves Bizalmas sorok!

Kérlek, segíts, mert nem tudom, mit tegyek. Nemrégiben szakítottam a fiúmmal. Úgy éreztem, hogy egyszerűen elmúlt a szerelem, és nem akarom folytatni. De azért nagyon rosszul érzem magamat, mert a volt fiúm nem érdemelte meg, hogy otthagyják. Az egészben az is rossz, hogy a barátnőim nem mellettem vannak, hanem a fiú mellett. Mindenki őt sajnálja. Nem az a fontos nekik, hogy nekem mi a jó, nem velem törődnek. Mintha nem is az én barátnőim lennének. Néha azt gondolom, hogy jobb lett volna, ha maradok a fiúval, és közben megcsálnám, az jobban elfogadható lenne a környezetemnek. Hogyan javítsak a helyzetemen?

Válasz:

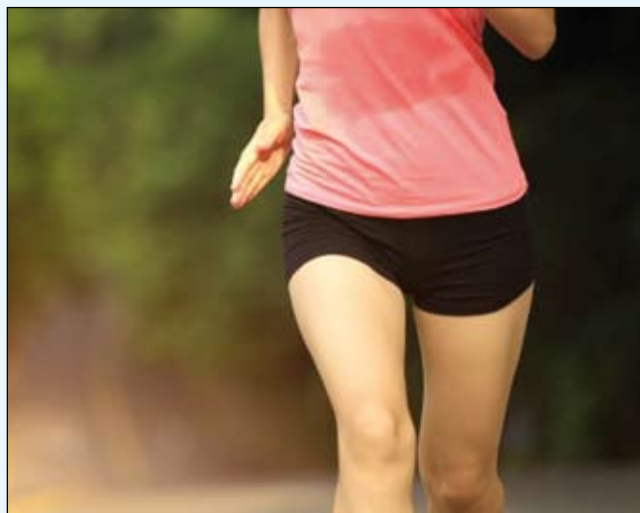
A tavasz, a természet ébredése sokszor hozzákezdést az élet számos területén, nem csak a természetben. Az az igazság, hogy te jó döntést hoztál. A fiúd inkább a szakítást „érdemelte”, mint azt, hogy érzelmek nélkül, vagy éppen szánalomból „szeressék”, szánalomból legyenek vele, vagy a háta mögött megcsalják. Bármennyire fájó ez mindenkinek, még mindig becsületesebb és egészségesebb mindkettőtöknek. Amellett, hogy tisztán látjátok a dolgokat, mind a ketten, a magatok módján, pontot tehetek a kettőtök közötti szerelmi kapcsolatra, és egy bizonyos gyászolási időszak után /mert egy szakítás lélektanilag ezt vonja maga után/ tiszta lappal és tiszta szívvel mehettek tovább, léphettek egy új kapcsolatba. A barátnőket is meg kell érteni. Ebben a pillanatban úgy érzik, hogy a fiúnak most nagyobb szüksége van a támogatásra, mint neked. Azért ha alkalmad lesz rá, mondd meg nekik, hogy ez nem volt kellemes a számodra. Az a lehetőség is fenn áll, hogy ezzel a viselkedéssel szeretnének a volt fiúnál bejönni. Van benne egy kis „pasivadászat” is. Mindenesetre ne lepődj meg, ha a barátnőid valamelyikével kezd majd el járni a fiú. Jó, hogy te már tudod, hányadán állsz. Hagyd magad mögött ezt a históriát. Energiádat az iskolára, a tanulásra irányítsd. Arra, hogy minél jobb tanulási és iskolai eredményed legyen, hisz a nagy hajrá még csak most következik, mert nagyon gyorsan elkezdődik a tanév végi visszazámlálás.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Miért izzadunk?

Az izzadás nemcsak azért van, hogy eggyel több problémád legyen az életben. Az izzadás hűt. Az apró cseppecskék elpárolognak a bőrödről, s közben csökken a test hőmérséklete. A verejték 99 százaléka víz, 1 százaléka só és salakanyag. Mindez a bőrön kicsapódva kezdetben szagtalan, ám a nedves felületen elszaporodnak a baktériumok. A baktériumok pedig előállítják a bosszantóan kellemetlen szagokat. És persze mindig a legrosszabb pillanatban.

Kétféle izzadás és kétféle verejtékmirigyünk van, s ezek különbözően reagálnak. Az egyik szinte csak vizet választ ki. Fő feladata a test hűtése, tehát akkor indul be, ha meleg van, ha sportolsz, ha táncolsz, szóval, ha felmelegedett a tested. A másik, amely olajos folyadékot termel, és szagosabb izzadást okoz, az érzelmek hatása alatt áll. Tehát ha ideges vagy, mert mondjuk felelsz, vagy zavarba jössz, mert leszólít a környék leghelyesebb fiúja, akkor több „illatot” állít elő a szervezeted, mint ha a tornateremben ugralsz.

TESZT

Mennyire vagy önálló?

1. Reggel mindig

- a) egyedül kelek és öltözöm fel. (3)
- b) anyukám ébreszt és segít az öltözésnél. (0)
- c) csak akkor ébredek, ha csörög az óra, néha így is elalszom. (2)

2. A reggeli mosakodást

- a) ha nem mondják, szívesen elfelejtem. (0)
- b) már megszoktam, ez magától jön, még a fogmosás is. (3)
- c) nem szeretem, minek rá időt pazarolni. (0)

3. Uzsonnát

- a) csak akkor viszek, ha odakészítik a szüleim. (1)
- b) ha nem pakolják be a táskámba, otthon felejttem. (0)
- c) magam készítem el. (3)

4. Szoktál-e bevásárolni?

- a) Igen, nagyon gyakran. (3)
- b) Nem szívesen, mert mindig elfelejtek valamit. (1)
- c) Ez a felnőttek dolga, nem avatkozom bele. (0)

5. Szoktál-e takarítani, mosogatni, segíteni a házimunkában?

- a) Soha, minek az? (0)
- b) Néha, ha kedvem van hozzá és nincs jobb dolgom. (1)
- c) Gyakran, és szívesen végzek ilyen munkát. (3)

6. Ha a lakásban elromlik valami, szoktad-e figyelni, amikor javítják?

- a) Minek figyeljem, úgysem értek hozzá. (0)

- b) Mindig szívesen nézem, érdekelnek az ilyen dolgok. (3)

- c) Csak ha unatkozom és nincs jobb szórakozásom. (1)

7. Ha gondod, bajod, problémád van az iskolában, hogy oldod meg?

- a) A szüleimhez fordulok, ők majd megoldják. (1)
- b) Beszélek róla a szüleimmel, de végül csak én keresem meg a probléma megoldását. (3)
- c) Megtárgyalom a barátaimmal, ők mindig jó ötleteket adnak. (2)

8. Amikor zsebpénzt kapsz a szüleidtől, mit teszel?

- a) Beosztom addig, amíg újat kapok. (3)
- b) Azonnal elköltöm és újat kérek. (0)
- c) Csak akkor költöm el, ha valami nagyon fontos dolgot látok, különben beosztom. (3)

9. Ha vendégségbe, ünnepségre, színházba mész, hogyan döntöd el, mibe öltözzél?

- a) Anyuék mindig megmondják, mibe öltözzem. (0)
- b) Azt veszem fel, ami nekem tetszik, mert tudom, hogy jól áll. (0)
- c) Közösen döntjük el, hogy mibe öltözzek. (3)

10. Ha moziba mész vagy tévét akarsz nézni, helyesnek tartod, hogy a felnőttek megmondják, melyik a neked való film?

- a) Nem, magam döntöm el. (0)
- b) Igen, hiszen ők jobban értenek az ilyesmire. (2)
- c) Néha jó kikérni a felnőttek tanácsát ilyen ügyben is. (3)

Értékelés

21–30 pont:

Te valóban önálló vagy. El tudod látni magad, nem vársz mindenben segítséget és noszogatást. Apró gondjaidat, problémáidat sikeresen megoldod, de nem vagy önfejtő. Azt is tudod, hogy komoly dolgokban jobb a szüleid segítségét kérni. Sokat segítesz otthon a házimunkában és a bevásárlásban.

12–20 pont:

Nálad még nem alakult ki az önállóság, de már jó úton haladsz. Az a hiba, hogy sokszor olyan dolgokban akarsz önálló lenni, amelyekben még nincs elég tapasztalatod. Az igazi önállóság nem azt jelenti, hogy mindig a saját fejed után mész, hanem hogy tudod, miben dönthetsz önállóan, és miben kell a szüleidtől segítséget kérni.

0–11 pont:

Most még nagyon is a szüleid óvószárnya alatt állsz. Ez nem baj, de kicsi dolgokban magad is tehetsz valamit az önállóságért. Ne várd, hogy mindent a szüleid mondjanak meg és végezzenek el helyetted. Az uzsonnát te is be tudod pakolni, egy kenyeret te is meg tudsz vásárolni, sőt a ruhádat, cipődet te is helyre tudod rakni este. Kérd meg a szüleidet, hogy bízzanak meg néha apró házimunkákkal. Kísérelj meg néha azt is, hogy a gondjaidra magad találj megoldást. Ha nem sikerül, még mindig megkérdezheted a szüleidet.

Kamaszkori harc a szülőkkel

Teljesen természetes, hogy a gyerek vitatkozik a szüleivel és fordítva. A szoros kötelék és a jó viszony ellenére is össze szoktak zörrenni a családtagok. A vita és a kritika építő jelleggel is hathat rád, amíg „egészséges családi keretek” között zajlik. Kamaszként többször vitáznak a gyerekek a szüleikkel, ami a hormonális változások, az erősödő öntudat, a lobbanékonyág és az ilyenkor kiütő generációs különbségek miatt normális is.

Min vesznek össze leggyakrabban a kamaszok a szüleikkel?

A Michigani Egyetem pszichológusainak felmérése szerint a legnagyobb feszültségek az anyukák és lányaik között alakulnak ki. A viták fő tárgya – függetlenül attól, hogy a gyerekek hány évesek –, hogy a szülők úgyszólván a gyerekek életét akarják élni. A tinédzserekben rövid idő alatt rengeteg változás zajlik le, és hajlamosak nagyon korán azt hinni, hogy képesek gondoskodni magukról és sokszor felnőttbnek hiszik magukat a koruknál, ez sok parázs családi veszekedés kiindulópontja nap mint nap. Gyakori vitaokok még a kamaszok és a szüleik között: öltözködés, időbeosztás, takarítás, frizuraviselet, dohányzás és bulizás kérdései, felelősség, házimunka, tanulmányi átlag, internetezési és televíziózási szokások stb.

Hogyan kezeld a vitákat?

Bizonyos viták könnyen elsimíthatóak, ám vannak olyanok is, amelyek a szülők és gyermekeik hatalmas személyiségbeli különbségeiből fakadnak. Ne felejtse el még a vita hevében sem, hogy a szüleid általában

a legjobbat akarják neked, és hogy illik tisztelettel beszélni velük. Persze olyan szituáció is akad, amikor a gyerekeknek van igaza, ebben az esetben próbáld meggyőzni a szüleidet nyugodt hangnemben, észérvekkel bizonyítva az álláspontod jogosságát. Az sehova sem vezet, ha hisztizel, ordibálsz, ha elrohansz otthonról. A problémákat meg kell beszélni, főleg a családtagokkal. Ha a szüleid felajánlanak valamilyen kompromisszumot a vita lezárására, ne zárkózz el előle, inkább gondold meg. Ha tudod, hogy nem volt igazad, akkor ne szégyellj elnézést kérni.

És a büntetést?

Ha megbüntetnek, ne ijedj meg, ez nem azt jelenti, hogy a szüleid rosszat akarnak neked, vagy hogy nem szeretnek. Az őszinte, jó családi kapcsolat magában hordozza a gyerek jutalmazásának és büntetésének módszerét is. Kamaszként nehéz elfogadni, ha megbüntetnek, és emiatt ki kell hagynod a péntek esti bulit vagy az edzést. Hagyj időt magadnak, hogy lenyugodj, és tiszta fejjel gondold át a történeteket. Hidd el, a szüleidnek sem könnyű, amikor kírónak rád valamilyen büntetést. Ha az anyukád vagy az apukád azt látja rajtad, hogy hiszti nélkül viseled, mondjuk a szobafogságot, és hogy megértetted, miért kerültél ebbe a helyzetbe, megenyhül majd a szívé, és hamarabb megbocsátanak. A lényeg, hogy mindig legyél nyitott arra, hogy meghallgasd a másik felet, és te is bátran beszélj arról, te hogy látod a dolgokat!

Mit kell tudni a körömápolásról?

Aprócska részletkérdésnek tűnik, ezért so-
kan elhanyagolják a körömök tisztességes
ápolását. Pedig a szépség a részletekben rejlik!
Csupán egy-két trükkre van szükség, amiket el
lehet végezni otthon is.

A kevesebb néha több

Vágd, illetve reszeld őket rendszeresen. Ez tulajdonképpen hasonlóan működik, mint a hajvágás. Mit sem ér, ha szép hosszúra nő-

veszted, de szálkás és töredezett a sörényed. Ugyanígy a körmeidet is felesleges megnövesztened, ha állandóan törnek, egészségtelenek és csúnyák. Inkább legyen rövid, de ápol!

Csak természetesen!

A körömlakkok szépen el tudják kendőzni a kellemetlenségeket és egészségesnek, ápoltnak mutatják a körmeinket, viszont ki is szárítják azt. Ahelyett, hogy lemosás után rögtön felkennéd a következő színt, adj egy pár nap pihenőt nekik!

Ne rágd, ne tépkedd, ne piszkáld!

Nagyon sokan így vezetik le a feszültséget – sőt, a tapasztalt körömrágcsáló már szinte észre sem veszi rossz szokását. Pedig ez a létező legnagyobb körömgyilkos, azt meg talán részletezni sem kell, milyen csúnya végeredményt

hagy maga után. Ha te is szégyelled a szétcincált körmeid, hagyd fel a rossz szokással!

Tartsd rendben a körömházat!

A túlnőtt, esetleg szakadt körömház még az egyébként ápolat és egészséges körömök is elcsúfítja. Használj ápoló krémet vagy olajokat, néha zuhanyozás vagy fürdés után tologasd vissza, de le is vágathatod őket – persze csak a kifejezetten erre a célra kitalált eszközökkel!

Nahát! A házimunka menő is lehet

Nem szereted, ha az anyukád megkér, hogy segíts neki a házimunkában, és közben úgy tesz, mintha szórakoztató lenne a robotolás? Egy tinédzsernek miért is lenne vicces a porszívózás, a szemetes kiürítése, a teregetés? Pedig ezzel csak arra szeretne megtanítani, hogy mit hogyan kell csinálni a ház körül. Ha majd felnősz, nagy hasznát veszed annak a tudásnak, amit anyukád a házimunkával kapcsolatban tanított neked. Egyszer még hálás leszel neki ezért. A másik dolog: igazán megérdemli a segítséget, hiszen sokat dolgozik érted, hogy meglegyen mindened. Jutalmazd meg őt ezzel! A statisztikák eredményei azt mutatják, hogy míg a lányok 80 százaléka vásárol be, addig a fiúk 60 százaléka teszi ezt meg. Kutatók szerint a családok 90 százaléka a hétvégejének majdnem a felét házimunkával tölti. A családtagoknak így az az érzésük, hogy fáradtabbak hétfő reggel, mint péntek este. A kérdés nem az, hogy a szülő kérjen-e segítséget a gyerektől, hanem az, hogy ezt hogyan tegye harc nélkül. Az embernek igénye van arra, hogy rendet tegyen maga körül. A tinik esetében elég lehet rendben tartaniuk a saját szobájukat. A házimunka tiszteltet, felelősségvállalásra, igényességre taníthat, illetve fejleszti a munkaerőkölsödét.

Hogyan tudsz segíteni a szüleidnek anélkül, hogy „fájdalmas” lenne neked?

- Kérd meg a szüleidet, hogy állítsanak össze neked egy listát arról, milyen házimunkák vannak a ház körül. Válaszd ki azokat, amelyek szimpatikusak neked, amelyekhez van kedved, és nem olyan szörnyűek. Jobban szeretsz ágyazni, mint elmosogatni, vagy jobban szeretnéd levinni

a szemetet, mint kitergetni? Ezeket csináld meg rendszeresen!

- Konkrétan beszélj meg anyukáddal, hogy mit csinálj. Ha csak annyit kér, hogy takarítsd ki a fürdőszobát, az nem sokat mond neked. Kérd meg, hogy határozza meg konkrétan, mit csinálj: súrolj ki a kádat és a kagylót? Mosd fel a padlót? Tisztítsd meg a csempét, a tükröt, az ajtót? Ha azt csinálod, amit mond, meg is fog dicsérni, és nem fogsz felesleges munkát végezni. Így nem kritizálhat, hogy nem azt csináltad meg, amit kellett volna.

- A takarítást bizonyos időközönként kell végezni. Mondjuk, legalább hetente porszívózd, mosd fel a szobádat stb. Ne azzal kezd a munkát, hogy keresgeted, hol vannak a tisztítószeresek és a rongyok. Tudd meg, hogy hol találod a ta-

karításhoz szükséges dolgokat, és azok legyenek mindig elérhetőek.

- Tudatosítsd magadban, hogy a házimunka egy szükséges rossz, de meg kell csinálni, ha nem akarsz, hogy piszokban és bűdösben élj. Ráadásul, ha nem takarítasz, a por, az atka egészségünk károsodásához is vezethet (allergia, asztma).

- Ha belegondolsz, a porszívózás, a boltba menés, a felmosás stb. meg is mozgat egy kicsit. Jobb, mint punnyadni a tévé vagy a számítógép előtt. Tudjuk, hogy a testmozgás mennyire fontos az ember életében.

- Egy friss felmérés során kiderült, hogy a tinik csaknem háromnegyede alkudozik a házimunkáért cserébe. Vagy pénzt kapnak, vagy kisebb dolgot, például filmet, fagyaltot, vagy fél órával tovább maradhatnak fenn este, elmehetnek bulizni stb.

Néhány kreatív öltet anyák napjára

Május első vasárnapján az édesanyákat köszöntjük, egy kis barkácsolás talán még belefért az időnkbe a jeles napig. Néhány ötletet gyűjtöttünk csokorba. Böngésszetek, hátha valamelyik megtetszik! Vasárnapig elkészülhet.

Orránál fogva vezet valakit

Azt jelenti, lóvá tesz, becsap valakit, bolonddá tesz. Ha egy ember teljesen úrrá lett a másikon, kénye-kedve szerint bánik vele, úgy irányítja, mint egy bábut, mert az érdeke úgy kívánja, akkor az orránál fogva vezeti őt. Csakúgy, mint a szilaj, vad állatot a gazdája. Egyszerű népi megfigyelés, hogy a legengedetlenebb állat, a medve, a bivaly, a bika is könnyen vezethető, ha az orrába egy karikát tesznek, s annál fogva irányítják, hiszen az érzékeny orrban a legkisebb rántás is fájdalmat okoz. A tehetetlen állat helyzete a kiszolgáltatott emberéhez hasonlít, ezért használjuk a mondást a régi megfigyelés alapján így, átvitt értelemben.

Betűjáték

A játékvezető megad egy szót. Az asztalnál ülő játékosok leírják, s az a feladtuk, hogy egymás után új szavakat írjanak mellé úgy, hogy csak egy-egy betűt változtathatnak meg. Csak értelmes szóra lehet változtatni.

Pl.: fűzet-fűzet-fűzek-fűzik-főzők-gőzők-gőzől-győ- zöl-győzők-győzők stb.

Bor-bír-bár-bán-kán-szán-szén-szín stb.

A játékvezető azzal nehezítheti a játékot, hogy meghatározza: melyik szótól melyik szóig kell eljutni. Aki nem tudja folytatni, az zálogot ad.

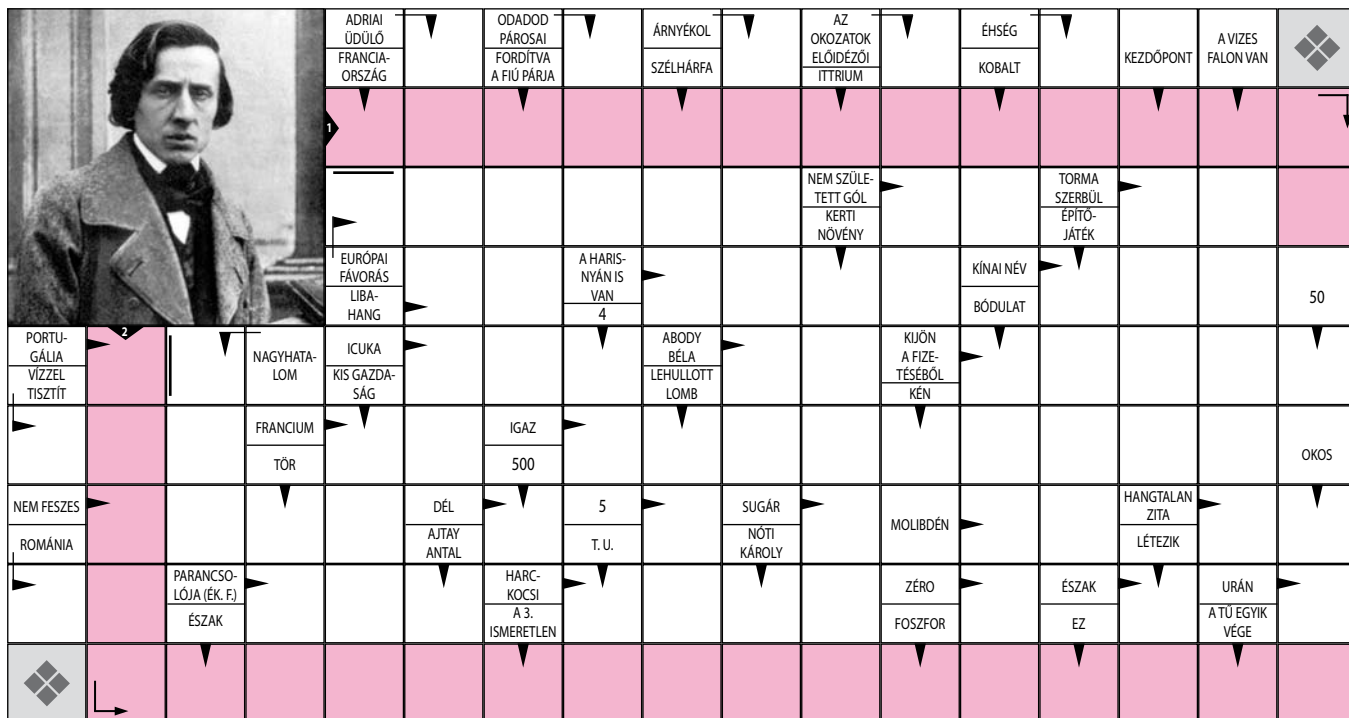
Sipkások

Három bölcset vitatkozik azon, hogy melyikük a legbölcsebb. Egy próbát kell kiállniuk, hogy ezt el lehessen dönteni. Van öt sapka, két fehér és három piros. A bölcsek egymás mögé ülnek, egy kívülálló mindegyikük fejére tesz egy-egy sapkát. Aki elől ül, egy sapkát sem lát, a harmadik a két előtte ülőt látja. Aki kitalálja, milyen színű sapka van a fején, az a legbölcsebb. Kis idő múlva megszólal az, aki háttal ül a másik kettőnek, és helyes választ ad. Milyen sapka volt a fején?

(Mégoldás: Píros. Úgy gondolok/köszök: ha az én fejemen és a harmadik rögtön rávágná, hogy az övéen pírós ketőttön közöl tehát legalább egykínkét pírós sapka van. Ha az enyémen fehé sapka lenne, a hatammál ülő rögtön tudná, hogy az ő fején van a pírós. Tehát: pírós sapka van a fejemen.)

Skandináv rejtvény

Rejtvényünkben egy világhírű lengyel zeneszerző nevét, eredeti írásmódban, valamint néhány ismertebb szerzeményének címét rejtettük el.

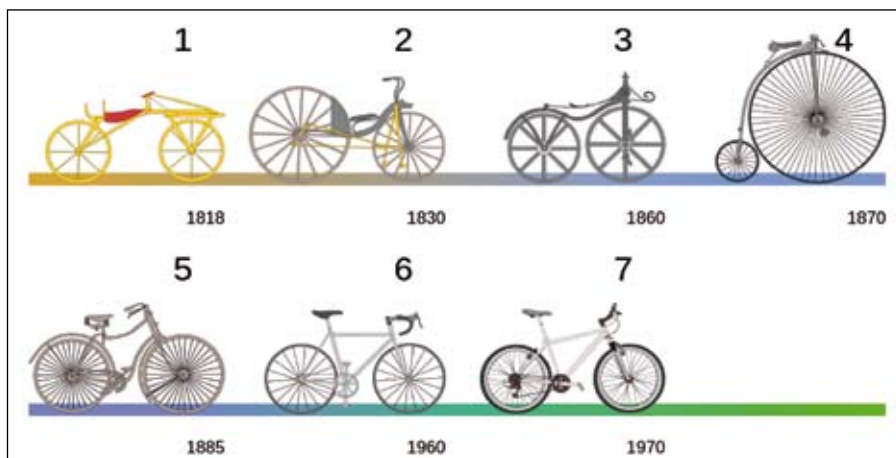
A kerékpározásnak is van születésnapja

Kínai források szerint már mintegy kétezer évvel ezelőtt használtak olyan közlekedési eszközt, amely nagyban hasonlított a kerékpár őseinek tartott „futógéphez”. A görög Hérodotosz is említést tesz munkáiban olyan kétkerekű alkalmatosságról, amit arab postafutárok használtak. A középkor zsenijét, Leonardo da Vincit is foglalkoztatta a gondolat, hogy olyan mechanikai szerkezetet alkosson, amelyet emberi erő hajt. Az „igazi” kerékpár feltalálója azonban a német származású **Karl Drais** volt, aki előbb négykerekű kocsit készített, majd csökkentette a kerekek számát, előbb háromra, azután kettőre.

Ez nem más, mint egy velocipéd

A kerékpározás „születésnapjának” **1817. július 12-ét** tekintjük: Drais ekkor tette meg kétkerekű gépével kerek egy óra alatt a Mannheim és Schwetzingen közötti, tizenhat kilométeres távolságot. Drais járgányát, persze, tökéletesíteni kellett: ez Pierre Michnaux francia műszerész nevéhez fűződik, aki acélszövből készített vázat, megnövelte az első kerék átmérőjét és fékberendezést is készített. Az 1876-os, párizsi világtálatáson a jóval könnyebb bicikli olyan sikert aratott, hogy elkezdődött a nagyüzemi gyártása Franciaország mellett Angliában is. Sorra alakultak a kerékpárüzemek, s technikai újítást jelentett, hogy immár acélküllőket és csapágyakat

A kerékpár evolúciója

is alkalmazni kezdték a gyártásnál. Gumi 1870 táján került először kerékpárra, a felfújható, gumitömlős megoldás pedig egy ír állatorvos, John Boyd Dunlop fejéből pattant ki 1879-ben.

A kerékpársport a szerkezet tökéletesedése nyomán alakult ki. A Nemzetközi Kerékpár Szövetség 1893-ban alakult meg, majd hét évvel később vette fel ma is használt elnevezését (Union Cycliste Internationale, UCI). A szervezet az amatőr és a professzionista sport szétválasztása érdekében hamarosan két alszövetségre bomlott. Az első pályaversenyt 1867-ben, a franciaországi Saint-Cloud-ban, az első országúti viadalt 1869-ben, Párizs és Rouen között rendezték. Az első körversenyt, a Tour de France-t 1903-ban írták ki. A pályakerékpáros vb-k premierjének dátuma 1893, helyszíne Chicago volt, míg az első országúti világbajnokságnak 1921-ben Koppenhága adott otthont. A nők 1958 óta vesznek részt a világbajnokságokon. A sportág az első, 1896-os újkori játékok óta valamennyi olimpia műsorában helyet kapott.

A kerékpársportok fiatal ága a **BMX** (B: bicycle, M: motor, X: a kettő ötvöze), amely a motokrossz alapjaira épül, ám 20, illetve újabban 24 collos kereket alkalmazó, az 1960-as években kialakult sport. Két fő ága a cross és freestyle. A BMX kis

kerekű, egysebességes, trükkökre, akrobatikára kifejlesztett kerékpár. A '80-as években a gördeszkához hasonlóan a fiatalok divathulláma épült rá. 1982 óta világbajnokságokat is rendeznek.

A kerékpársportnak országúti, pálya, BMX és mountain bike szakágát különböztetjük meg.

A **Mountain Bike** az egyik legelterjedtebb biciklifajta, amely ma már szintén a versenysport egyik válfaja: masszív felépítése és a vastag, általában 26 collos kerekek alkalmassá teszik a terepen való használatra, de hosszú távú országúti közlekedésre nem ideális. A szakág terepversenyzői 50-60 kilométert tesznek meg nehéz, változatos hegyi pályán, míg a gyorsaságiak általában egy hozzávetőleg 3000 méteres hegyről száguldanak lefelé a kijelölt terepen, miközben sebességük elérheti a 100 km/órát is. A Mountain Bike 1996-ban bemutatkozhatott az olimpiai műsorban.

Magyarországon az első versenyt 1883-ban rendezték a budapesti üetőpályán, s csakhamar megkezdődött a pályán kívüli, vagyis országúti versengés is. Először 1899-ben avattak magyar bajnokot, ám ennél is fontosabb dátum volt 1896, amikor átadták a korszerű futófelületű, 16,24 százalékos fordulóemeltséggű, 500 méter hosszú, 3000 néző befogadására alkalmas kerékpárstadiont, a Millenárist.

Tájakon a kerékpársport mindig népszerűségnek örvendett, ám honfitársaink a világ élvonalában huzamosabb ideig soha nem tudtak megkapaszkodni. (utánpotlassport.hu)

Vajdasági klubok

Vajdaság számos településén alakult és kisebb-nagyobb eredményességgel, folyamatosan működik kerékpáregyesület. Általuk versenyszerűen is lehet biciklizni. Apatinban, Óbecsén, Budiszaván, Nagykikindán, Pancsován, Zomborban, Szabadkán, Versecen is alakult egyesület, egykoron Temerinben is volt, Újvidéken pedig több klubot is jegyeznek.

A kerékpározás igazi tömegsport

Hírek nélkül

Padlizzánné keresztretjtvényt fejt. Egyszer csak felpillant, és azt kérdi a férjétől:

- Mondd, Tihamér, mikor halt meg Barbarossa Frigyes?
- Fogalmam sincs – morogja Padlizzán –, napok óta nem volt újság a kezemben.

Nehéz koszt

- Béla, mit ettél, hogy ilyen vörös a szemed?
- Hegeszt ettem!

Feledékeny asztronauta

Két űrhajós kering a Föld körül. Váratlanul megszólal az egyik:

- Te, hív a feleséged! Nagyon idegesnek tűnik.
- Kérdezd meg, mit akar!
- Azt mondja, hogy kilövés előtt elfelejtett elmosogatni.

Égi tűnemény

A szórakozott professzor sétálgat az unokájával.

- Nézd, papa, repülőgép! – mutat fel az égre a gyermek.
- Jó, jó – dörmögi a mélázó prof –, csak ne nyúlj hozzá!

Szúnyog

- Hogy hívják a jóllakott szúnyogot?
- Telivér.

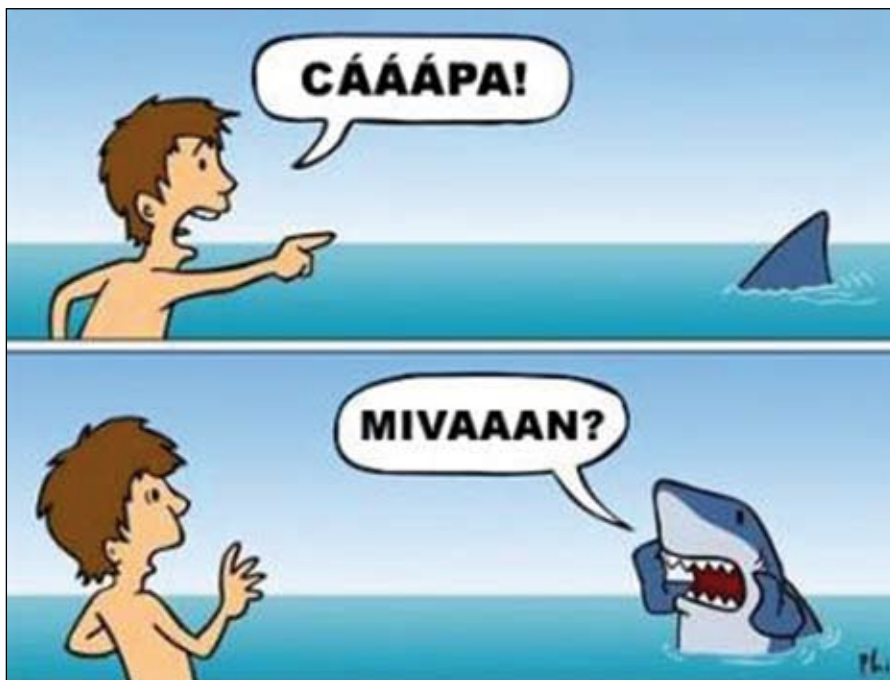
Emberszabású sofőr

A rendőr rutinellenőrzés céljából megállít egy kocsit. Legnagyobb döbbenetére azt látja, hogy a volán mögött egy majom ül.

- Jóember – kiált rá az anyósülésen kucorgó utasra –, hogyan engedheti meg a majmának, hogy autót vezessen?!
- Nem tehetek róla – feleli a férfi –, én csak stoppos vagyok.

Érdeklődés

- A turista megkérdi az egyenruhás férfit:
- Elnézést, ön rendőr?
- Nem, én a titkosszolgálatnak dolgozom, álcázott ügynök vagyok.
- És akkor miért van egyenruhában?
- Mert ma szabadságon vagyok.

Banán

- Tudod, miért görbe a banán?
- Nem.
- Akkor kérdezd meg egy másik majomtól!

Szójáték

- Mondj egy olyan szót, amelyben benne van a Titanic!
- Óceán.

Huncut néni

Az idős hölgy az utcán megszólít egy fiatalembert:

- Mondja, átkísérne a túloldalra?
- Persze, nagyon szívesen – mondja az ifjú, és a hölgybe karol.
- Akkor miért nem indulunk?
- Várom, hogy a lámpa zöldre váltson.
- Hallja-e, ha zöld a lámpa, akkor magam is át tudok menni!

Hála

- Mondd, te mit csinálnál, ha nyernél tízmilliót a lottón?
- Esküszöm, neked adnám a felét. És te mit csinálnál?
- Természetesen megköszönném neked.

Adomány

Pistike egész héten nagyon rendesen viselkedett, ezért kap az anyukájától egy százast. Csakhogy elfelejti megköszönni az ajándékot.

- Nincs semmi mondanivalód? – próbálja a mama rávezetni a helyes viselkedésre. Pistike hallgat.
- Hát mit szoktam mondani apunak, amikor pénzt kapok tőle?

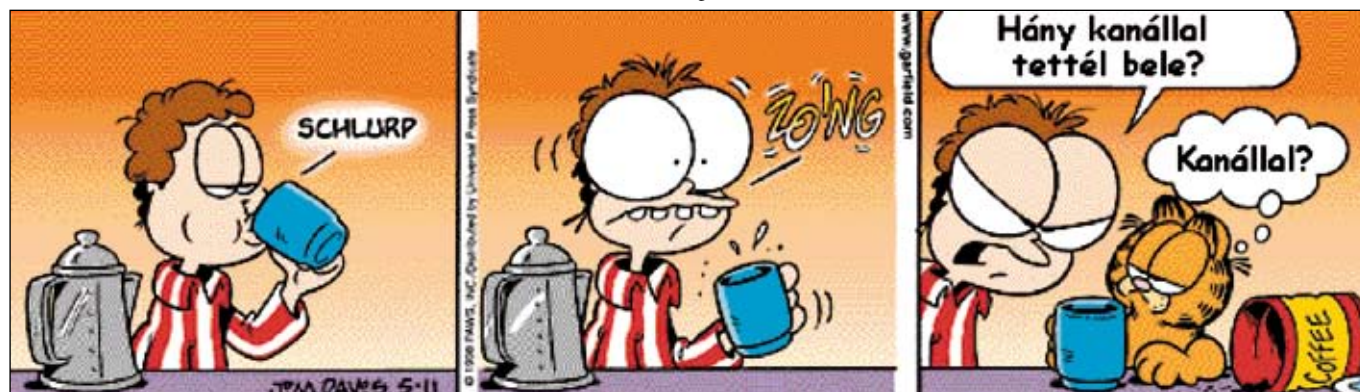
A gyerekszeme felcsillan:

- Csak ennyi!

Bajusz

Répa és Retek tíz év után találkozik az utcán. Répa csodálkozva látja, hogy a barátja haja teljesen fehér már, a bajusza viszont változatlanul éjfekete.

- Mondd, barátom – kérdezi –, hogy van az, hogy a hajad egészen ősz, a bajuszod viszont fekete?
- Nem értem, mit találsz ebben furcsának – feleli Retek.
- Elvégre a bajuszom húsz esztendővel fiatalabb a hajamnál.

Reggel a laktanyában

- Katona! Maga lesz ma az ügyeletes a konyhában.
- Nem lehet, őrmester úr, mert bacikat terjesztek.
- Ne vitatkozzon a felettesével, közlegény! Nyomás a konyhába, a bacikat pedig majd terjeszti valaki más!

Múlik az idő

- Amerikában egy idős férfi moziba megy. Megveszi a jegyét, majd megáll a bejáratnál pattogatott kukoricát venni. Amikor meghallja, hogy egy dollárba kerül, megszólal:
- Amikor én utoljára moziban voltam, még csak 15 cent volt.
 - Uram, akkor nagyon fogja élvezni az előadást, ugyanis most már hangja is van a filmnek.

Pontatlan válasz

- Nem láttad a golyóstollam?
- De igen. Ott van a füled mögött.
- Most nem akarsz vagy nem tudsz segíteni? Melyik fülem mögött látod?

Szárnyaló képzelet

- A múzeumban a teremőr büszkén mutat a falat beborító rengeteg kitömött madárra:
- Ez a madárgyűjtemény több millió di-nárt ér!
 - Érdekes - motyogja az egyik látogató -, vajon mivel lehetnek kitömve?

Születés

- Anyu, én hogy kerültem erre a világra?
- faggatja édesanyját a kis leveli béka. A béka-mama kicsit töpreng, majd így felel:
- Bármilyen hihetetlennek tűnik, a gólya hozott.

Gyerekszáj

- Az én apukám kőműves, és házakat csinál.
- Az enyém meg író, és meséket csinál.
- A te papád mit csinál?
- Amit az anyu mond neki...

Haj-jaj

- Mondja, hol volt ilyen sokáig? - kérdezi a főnök az új könyvelőtől. - Már egy órája keresem.
- A fodrásznál voltam haját vágatni.
- Micsoda?! Maga munkaidőben jár haját vágatni?
- Már bocsásson meg, főnök úr - feleli a beosztott -, de a hajam munkaidőben nőtt meg!

(Teli)találat

- Miért nem adta le az értékes arany zse-bőrárt a talált tárgyak irodájában? - kérdezi a bíró a vádlottat.
- Nem tehettem, bíró úr! Az volt a hát-lapjára vésve, hogy „Örökké a tiéd!”

Lakáspiac

- Egy ingatlanügynök eladó lakást mutat az egyik vevőnek:
- Ennek a lakásnak van hátránya is, előnye is. Hátránya az, hogy egyik oldalon egy vegyi gyár van a közelben, másik oldalon pedig egy vágóhídra néz:
 - Na, és mi az előnye? - kérdi a vevő.
 - Mindig lehet tudni, merről fúj a szél.

Abrosz

- Szotyola bemegy a vendéglőbe, és ebédet rendel. Amikor már a második fogásnál tart, odahívja a pincért.
- Nézze, Rudi, milyen piszkos az abrosz!
 - Miért, Szotyola úr - feleli a pincér -, azt hiszi talán, hogy csak maga töröli bele a száját?

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Elérkeztünk idei 13. számunk nyereményjátékának megfejtéséhez, mely tagadhatatlanul a tavasz jegyében fogant. A közölt képen tulipánt, jácintot, krókuszot, nárciszt, fürtös gyöngyikét láthatatok, és még lehet, mást is, de megfejtésként három tavaszi virág felismerésére, megnevezésére kértünk benneteket. A feladat nem bizonyult nehéznek, mert akik beküldték a választ, rendre több virágot soroltak fel a háromnál. A helyesen válaszolók közül a szerencse ezúttal a **kispiaci Nagy Evelinre, a horgosi Kárász Karolina iskola kispiaci kihelyezett tagozatának hetedikesére** mosolygott. A nyertesnek gratulálunk, nyereményét a jövő hónap elején postázzuk.

Most pedig nézzétek meg újabb feladványunkat! A felvételen egy időszzerű festményt láhattok. Az időszzerűséget úgy kell érteni, hogy a festmény témája és címe: Majális. Kérdésünk az, ki festette ezt a hangulatos alkotást? Mit tudsz még a művészről? Ha rájöttetek, a választ küldjétek el címünkre, és máris esélyesek lesztek a nyereménnyre, ami nem más, mint egy könyv. Megfejtéseket **2018. május 10-éig** várjuk. Levélcímünk változatlan: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs**

Kérjük, a nevek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is. Köszönjük!

A jövő szombaton Aranycitera Szenttamáson

Aszenttamási Aranycitera népzenei rendezvény szervezőbizottsága huszonharmadik alkalommal hirdeti meg a pályázatot az általános iskolák, és negyedszer a középiskolás citerások részére. A jelentkező szólisták és kettősök 3-4 perces műsorral, a kisegyüttesek 5-6 perces műsorral léphetnek fel. **A vetélkedőt 2018. május 12-én, szombaton 14 órai kezdettel** tarjuk meg, helyszíne Szenttamás, szervezője a Gion Nándor Kulturális Központ, régebben Citerazene-barátok Klubja. A gyülekezés és a verseny színhelye a Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskola (Szenttamás, Dózsa György utca 2).

A csoportok létszáma nem haladhatja meg a tizenötöt. Előadhatnak népdalcsokrot, táncához fűződő muzsikát, gyermekjáték-dalt, népszokáshoz fűződő zenét. A benevezés történhet egyenként vagy csoportosan, iskolánként vagy művelődési egyesületen keresztül.

A jelentkezési lapok beküldésének határideje 2018. május 9-e.

A vendégeket és a fellépőket 12 órától várják.

Jelentkezni Németh Dezsőnél lehet: 21480 Szenttamás, Žarko Zrenjanin u. 16., telefon: 021 731 705 (az esti órákban), mobilszám: 063 25 36 06, villámposta: dnemet@eunet.rs vagy gionnandorem-lekhaz@gmail.com

A bejelentő mellé, kérjük, csatolják a fellépők (szólista, kettős, valamint a kisegyüttes) rövid, pár mondatos bemutatkozóját.

BENEVEZÉSI LAP

Név: osztály:

Iskola / ME:

Helység:irányítószám utca, házszám:

A kapcsolatot tartó személy neve és telefonszáma:

Az összeállítás címe és táji meghatározása:

Felkészítő pedagógus:

A csoport létszáma:

Kategóriák:

Alsósok
a. Szólista és kettős
b. Kisegyüttes

Felsősök
a. Szólista és kettős
b. Kisegyüttes

Középiskolások
a. Szólista és kettős
b. Kisegyüttes

A megfelelőt kérjük aláhúzni vagy bekarikázni!

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm
Tartomány

Magyar
Nemzeti
Tanács

Vajdasági magyar
gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna**
■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Farkas Ilona, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda**
■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel)
■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken
■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs